2026

WS PZHL

WS PZHL – podstawy sędziowania.

Podręcznik

Materiał przygotowali (alfabetycznie):

Baca Michał, Byczkowski Maciej, Kaczmarek Bartosz, Kasprzyk Patryk, Meszyński Paweł, Zień Wiktor, Żak Michał

SPIS TREŚCI:

1. Wstęp
2. Wydział Sędziowski – po co jesteśmy, kto jest kim, struktury okręgowe, osoby kontaktowe
3. Trochę statystyki – ilu nas jest, jakie mamy rozgrywki i co sędziujemy, jakie mamy poziomy sędziów, jak wygląda potencjalna ścieżka kariery i od czego zależy
4. Przygotowanie fizyczne i wygląd zewnętrzny
5. Podstawy jazdy na łyżwach dla sędziego
6. Obowiązki i zadania sędziego przed meczem
7. No to rzucamy krążek – wznowienia (technika, zasady, miejsca, nowy przepis)
8. Pozycjonowanie – główne idee
9. Spalony
10. Uwolnienie
11. Nakładanie kar – procedury, komunikacja, sytuacje specjalne
12. Sygnalizacja – główne idee
13. Podejmowanie decyzji na lodzie
14. Przyznawanie goli i asyst
15. Zmiana zawodników
16. Kontuzjowani gracze
17. Sprzęt zawodników – wymagania
18. Sprzeczki / bójki na lodzie
19. Rzuty karne – procedury, sygnalizacja
20. Sędziowie funkcyjni i ich zadania
21. Komunikacja z zawodnikami, trenerami i sędziami funkcyjnymi
22. Obowiązki i zadania sędziego po meczu
23. Rola trenera sędziów, mentora, kolegi z lodu
24. Podsumowanie

1. WSTĘP

Dla wielu osób czytających niniejszy dokument, zaangażowanie w rolę sędziego stanowi kontynuację ich udziału w sporcie, jakim jest hokej na lodzie, podczas gdy dla innych może to być pierwsze zetknięcie ze światem hokeja.

W obu tych przypadkach odkryjecie interesującą przygodę nazywaną sztuką sędziowania. Popularność hokeja na lodzie zwiększa również wymagania wobec sędziów, nawet na poziomie amatorskim. Jak dotąd nie mieliśmy zintegrowanego programu wprowadzenia w sędziowanie w Polsce. Dokument ten jest pierwszą próbą skatalogowania podstawowej wiedzy dotyczącej pracy sędziego na poziomie podstawowym. Przed nami interesująca droga, aby zapewnić rozgrywkom hokeja dziecięcego i młodzieżowego najlepszą możliwą obsługę sędziowską, na jaką hokeiści zasługują i której powinni się spodziewać.

Podręcznik sędziowania na poziomie podstawowym ma na celu przedstawienie najprostszych zasad sędziowania hokeja na lodzie, odnoszących się do hokeja dziecięcego i młodzieżowego (zawodnicy do lat 16). Od prawidłowego wznowienia, po nałożenie pierwszej kary – wszystkie aspekty sędziowania zostały opisane w sposób wyczerpujący, a jednocześnie prosty.

Pełne opanowanie wszystkich procedur i metod opisanych w niniejszym podręczniku jest niezbędne do awansu na wyższe poziomy sędziowania. Każda procedura i wytyczna została starannie przemyślana i wypróbowana przez doświadczonych sędziów, którzy rozumieją praktyczną sztukę sędziowania. Zapoznając się z tymi procedurami, ważne jest, abyś oprócz tego, „jak" i „co" robić, starał się zrozumieć „dlaczego" stoi za każdą z tych koncepcji. To zrozumienie zwiększy Twoje umiejętności i sprawi, że sędziowanie będzie dla Ciebie większą przyjemnością.

Tych, którzy po raz pierwszy wkraczają w świat sędziowania, serdecznie witamy. Wydział Sędziowski Polskiego Związku Hokeja na Lodzie ma zaszczyt powitać Was jako członków Naszego Zespołu. Tym z Was, którzy zapoznają się z materiałem przedstawionym w niniejszym podręczniku, serdecznie dziękujemy. Wasze nieustanne zaangażowanie w doskonalenie się jako sędziowie oraz Wasza aktywność w hokeju są bardzo doceniane i nie pozostają niezauważone.

Powodzenia. Cieszcie się swoim doświadczeniami jako Sędziowie Hokeja na Lodzie.

2. WYDZIAŁ SĘDZIOWSKI PZHL

Wydział Sędziowski (WS) jest organem Polskiego Związku Hokeja na Lodzie i działa na podstawie wewnętrznych regulaminów jak również w oparciu o obowiązujące regulaminy PZHL. WS realizuje swoje zadania poprzez:

- dokonywanie obsady sędziów oraz trenerów sędziów do prowadzenia zawodów na poziomie THL, I Ligi, Turnieju Finałowego Pucharu Polski, Superpucharu i meczów międzypaństwowych organizowanych przez PZHL;
- wytyczanie głównych kierunków szkolenia i doskonalenia pracy arbitrów w tym organizowanie kursów szkoleniowych dla sędziów i trenerów sędziów;
- sprawowanie wszechstronnego nadzoru nad sędziami i trenerami sędziów w przestrzeganiu Statutu PZHL, postanowień i regulaminów oraz Przepisów gry;
- dbanie o należyty poziom etyczno-moralny wśród sędziów i trenerów sędziów;
- współpracę z Zarządami Okręgowych Wydziałów Sędziowskich;
- utrzymywanie kontaktów z Międzynarodowym Związkiem Hokeja na Lodzie (IIHF) oraz z zagranicznymi organizacjami sędziowskimi;
- inicjowanie i prowadzenie innej działalności zmierzającej do stałego podnoszenia poziomu prowadzenia zawodów i rozwoju organizacji sędziowskiej.

Obecny skład Zarządu Wydziału Sędziowskiego PZHL:

- Patryk Pyrskała – Przewodniczący Wydziału (reprezentowanie, organizacja, finanse)
- Paweł Meszyński – koordynacja Szkolenia, koordynacja pracy trenerów sędziów
- Przemysław Kępa – kontakty z mediami, sprawy organizacyjne i dyscyplinarne
- Leszek Kubiszewski – obsady sędziów i trenerów sędziów na poziomie THL i I Ligi
- Marta Zawadzka – kontakty międzynarodowe

WYDZIAŁ SĘDZIOWSKI – struktury okręgowe

OKRĘG	OBSZAR	PRZEWODNICZĄCY	SZKOLENIE
ŚLĄSKI	woj. śląskie, woj. opolskie	Bartosz Kaczmarek	Michał Żak
MAŁOPOLSKI	woj. małopolskie, woj. podkarpackie	Grzegorz Cudek	Michał Baca
KUJAWSKO-POMORSKI	woj. kujawsko-pomorskie, woj. wielkopolskie, woj. łódzkie	Włodzimierz Marczuk	Patryk Kasprzyk
POMORSKI	woj. pomorskie, woj. warmińsko-mazurskie	Maciej Pachucki	Maciej Byczkowski
MAZOWIECKI	woj. mazowieckie, woj. podlaskie, woj. lubelskie	Tomasz Gajda	Wiktor Zień Dzmitry Prykhodzka

3. LICZBY, POZIOMY, ŚCIEŻKA ROZWOJU

Na polskich lodowiskach w sezonie 2025/2026 sędziowaliśmy ponad 1.000 meczów na różnych poziomach, od Mini Hokeja aż po Mistrzostwa Świata Seniorów Dywizji I A w Sosnowcu. Zakładając, że na każdym meczu mamy 3 sędziów na lodzie (średnio) i 4 sędziów „funkcyjnych” (średnio) i każdy z nich spędza ok. 3h na lodowisku, razem spędziliśmy na lodowiskach obsługując mecze wszystkich kategorii ponad 21.000 godzin, czyli 875 dni, prawie 2,5 roku. Sporo...

W ostatnich sezonach nasi sędziowie występowali nie tylko na polskich lodowiskach, mieliśmy swoich przedstawicieli na taflach w Stanach Zjednoczonych, Czechach, Słowacji, Chinach, Serbii, Rumunii, Estonii, itd., byliśmy wyznaczani przez IIHF na wiele turniejów mistrzowskich, gdzie z dumą reprezentowaliśmy środowisko polskich sędziów.

A ilu nas jest? Poniżej znajdziesz wykaz sędziów w podziale na poszczególne Okręgi.

POZIOM SĘDZIÓW Sezon 2025/2026	ŚLĄSKI	MAŁOPOLSKI	KUJAWSKO-POMORSKI	POMORSKI	MAZOWIECKI	RAZEM
(A) MIĘDZYNARODOWI	5	5	2			12
(B) THL	14	6	5	3		28
(C) I LIGA	13	6	2	2	3	26
(D) SZCZEBEL CENTRALNY	10	12	4		6	32
(E) OKRĘGOWI na LODZIE	28	26	24	3	19	100
(F) FUNKCYJNI	24	35	30		4	93
RAZEM	**94**	**90**	**67**	**8**	**32**	**291**

Zaczynając swoją przygodę z sędziowaniem trafisz do grupy (E) – sędziowie „okręgowi”. To niezbędny etap w rozwoju każdego sędziego. Tam będziesz sędziował hokej dziecięcy i młodzieżowy (do lat 14). Na tym poziomie sędziowie powinni doskonalić swoje umiejętności sędziowskie i wypracować odpowiednie procedury; aby osiągnąć poziom rozgrywek juniorskich (do lat 20). Sędzia musi rozwijać swoje umiejętności sędziowskie tak, by sprostać wymaganiom nowego poziomu (D), zwanego przez nas „szczeblem centralnym”. Dla sędziów hokej dziecięcy i młodzieżowy stanowi etap, na którym mogą wybrać swoją ścieżkę kariery sędziowskiej – czy to sędziowanie dla przyjemności (hobby), czy też dążenie do bycia jednym z czołowych sędziów w kraju. Zazwyczaj etap „sędziego” okręgowego to 1-3 lata. Kiedy Zarząd Okręgu widzi, że czynisz postępy, rozwijasz swoją wiedzę o przepisach, interpretacjach, procedurach, pracujesz nad swoją jazdą, kondycją, to jest duża szansa, że wpadniesz w orbitę zainteresowań WS PZHL.

Po zdobyciu pozytywnych doświadczeń w hokeju młodzieżowym oraz opanowaniu niezbędnych umiejętności, a także podstawowych umiejętności indywidualnych i wiedzy o hokeju, sędziowie mogą przejść do rozgrywek hokeja juniorskiego (szczebel centralny). W tych niezwykle ważnych latach kształtowania się jako sędzia, bardzo istotne jest, aby Okręgowe WS podjęły działania, aby zapewnić wszystkim zaangażowanym osobom pozytywne doświadczenia we wszystkich aspektach. Na tym poziomie sędziowie powinni nadal rozwijać swoje umiejętności sędziowskie oraz procedury, aby osiągnąć poziom rozgrywek seniorskich. Muszą nieustannie doskonalić swoje umiejętności sędziowskie, aby sprostać wymaganiom wyższego poziomu.

Dla sędziów hokejowych poziom juniorski jest etapem, na którym mogą ostatecznie wybrać swoją ścieżkę kariery sędziowskiej – czy to sędziowanie dla przyjemności (hobby), czy też dążenie do bycia jednym z najlepszych sędziów. Etap „szczebla centralnego" to też zazwyczaj 1-2 lata. Może się już zdarzyć, że zostaniesz zaproszony na kurs „centralny" organizowanych przez WS PZHL lub turniej finałowy jednej z grup młodzieżowych. Co jest ważne na tym etapie? Zaangażowanie, dyspozycyjność, znakomita jazda na łyżwach, bardzo dobra znajomość przepisów gry, procedur i interpretacji, wsparta sportową sylwetką oraz dobrą pracą zespołową. Bardzo ważne jest też samodoskonalenie. Jeśli reprezentujesz te cechy, to jest duża szansa na kolejny krok, czyli I Ligę.

Kolejny krok to I Liga, poziom (C). To już przedsionek najwyższego poziomu krajowych rozgrywek. W zależności od organizacji rozgrywek i strategii przyjętej przez PZHL, w I Lidze można już trafić na „mocne" mecze, gdzie doświadczenia z poprzednich lat na pewno się przydadzą. Co jest kluczowe na danym poziomie? Oczywiście przygotowanie fizyczne, znajomość przepisów, interpretacji, procedur, świetna jazda na łyżwach, ale już coraz większą rolę zaczyna odgrywać praca zespołowa, komunikacja, dobre wyczucie przebiegu gry (nazywamy je „Hokej IQ"). Każdy z meczów I Ligi jest obserwowany przez Trenera Sędziów, to już poziom, gdzie w trakcie sezonu każdy mecz ma znaczenie dla Twojej pozycji w rankingu. Dobrym okresem na pracę na poziomie I Ligi jest zazwyczaj 2-3 lata. To dobry czas, aby przygotować się na krok wyżej, czyli krajowy TOP – THL.

Kto nie chciałby posędziować meczu nr 7 w finale THL? Nie każdemu jest to dane, ale warto walczyć o marzenia. W THL w ciągu sezonu pracuje, w zależności od ilości drużyn, 30-35 sędziów. To najwyższy poziom krajowy (B). Kluczowe są, doskonałe przygotowanie fizyczne, bardzo dobra jazda na łyżwach, znajomość procedur i specyficznych interpretacji, ale też niezbędne na tym poziomie jest dobre czytanie emocji na lodzie i ławkach, adekwatna do sytuacji komunikacja z zawodnikami i trenerami, odporność psychiczna, autorytet, nastawienie na samodoskonalenie. Podobnie jak w I Lidze każdy z meczów THL jest obserwowany przez Trenera Sędziów. To także poziom, kiedy każdy mecz ma znaczenie dla Twojej pozycji w rankingu, decyduje czy awansujesz do fazy play-off czy wystąpisz w decydujących meczach o medale. THL to etap, gdzie możesz sędziować do 50 roku życia, ale musisz utrzymywać odpowiedni poziom swojej pracy.

No i poziom (A), czyli licencja międzynarodowa. Zgodnie z aktualnymi wytycznymi IIHF, Polska ma prawo do 9 licencji międzynarodowych dla mężczyzn oraz 6 dla kobiet. Ilość ta jest odzwierciedleniem pozycji naszych reprezentacji w światowym rankingu. Czy to oznacza, że czołowi sędziowie THL otrzymają licencje międzynarodowe? Niekoniecznie. IIHF oczekuje, że do otrzymanie licencji międzynarodowych zostaną nominowani sędziowie, którzy bardzo dobrze jeżdżą na łyżwach, są w świetnej kondycji fizycznej, rozumieją hokej na lodzie i rolę sędziego, potrafią funkcjonować i pracować w zespole, są otwarci, aby uczyć się nowych rzeczy, oraz znają język angielski co najmniej na poziomie komunikatywnym. Dziś na turniejach IIHF nie znajdziecie już sędziów nie mówiących po angielsku. Każdy mecz na turnieju IIHF, jest także obserwowany przez licencjonowanego Trenera Sędziów IIHF, pracującego z Tobą przed meczem, w trakcie meczu i po meczu. Teoretycznie na poziomie IIHF także możesz sędziować do 50 roku życia, ale musisz utrzymywać najwyższy poziom w wymienionych wcześniej obszarach.

Na każdym z tych etapów możesz spodziewać się nie tylko tego, że ktoś będzie obserwował Twoje mecze, udzielał Ci rad i wskazówek, ale już na poziomie okręgowym możesz spodziewać się regularnych testów z przepisów gry w hokeja na lodzie, a także testów sprawnościowych (na lodzie i na bieżni). Testy te od I Ligi są już regułą (z określonym poziomem jako minimum zaliczeniowym), a na testach sprawnościowych pojawiają się już limity czasowe, które trzeba osiągnąć, aby móc pracować regularnie na danym poziomie rozgrywek. Na turniejach międzynarodowych dochodzi do tego test ze znajomości języka angielskiego.

Czy istnieje coś takiego jak „szybka ścieżka" awansu? Tak! Wszystko zależy od Ciebie, historia zna przypadki, że w ciągu 1-2 sezonów sędziowie przeskakiwali po kilka poziomów, zaczynając pracę jako „okręgowi" a kończąc nawet na THL. Warto się zaangażować!

4. PRZYGOTOWANIE FIZYCZNE I WYGLĄD ZEWNĘTRZNY

Wygląd zewnętrzny

Wszyscy znamy powiedzenie ,,jak cię widzą tak cię piszą''. Chociaż to powiedzenie nie jest oczywiście jedynym czynnikiem decydującym czy sędzia odniesie sukces, jednak przesłanie jakie niesie wizerunek ma pewną wartość. To wygląd zewnętrzny sędziego często odgrywa istotną rolę w tym jak postrzegają go gracze, oficjele drużyn i kibice.

Wyglądanie jak sędzia ma kilka zalet. Tak jak w przypadku wszystkiego innego w życiu, ważne jest aby wywrzeć pierwsze pozytywne wrażenie. Często pierwszym wrażeniem jakie wywrzesz będzie twój wygląd, kiedy po raz pierwszy znajdziesz się na lodowisku. Wygląd jest pierwszą rzeczą, na którą wszyscy zwracają uwagę, to pierwsze wrażenie w znacznym stopniu przyczynia się do budowania wiarygodności, która jest niezbędna aby skutecznie zarządzać przebiegiem meczu.

Dbając o odpowiedni wygląd, można zbudować swoją rolę jako sędziego. Na niższych poziomach sędzia może być postrzegany jako nauczyciel, podczas gdy na wyższych pełni on funkcję osoby, która zarządza meczem. Wyglądając jak sędzia zyskasz natychmiastowy szacunek co może ułatwić pracę.

Dobry wygląd będzie nadal uzupełnieniem umiejętności. Umiejętności sędziego ostatecznie decydują o tym czy odniesiesz sukces. Umiejętność jazdy na łyżwach, wyczucie pozycjonowania, ocena sytuacji oraz znajomość przepisów i procedur będą miały istotny wpływ na twój rozwój kariery sędziowskiej na wyższe poziomy. Wszystkie te umiejętności muszą ze sobą współgrać w równym stopniu aby zagwarantować rozwój sędziego. Wygląd zewnętrzny jak uzupełnienie powyższych umiejętności jest również niezbędny aby pomóc w budowaniu wiarygodności.

Sprzęt sędziowski

Poniżej znajduje się krótka lista potrzebnego sprzętu aby rozpocząć przygodę z sędziowaniem:

- Czarny kask z półpleksą oraz poprawnie zapiętym paskiem podbródkowym.
- Ochraniacz przed rozcięciem szyi.
- Koszulka sędziowska
- Czarne spodnie sędziowskie
- Gwizdek wraz z mocowaniem na palce
- Łyżwy z białymi sznurówkami.
- Sprzęt ochronny (ochraniacze goleni , nałokietniki)

Przygotowanie fizyczne

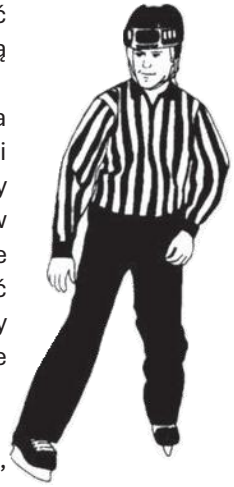
Dobry sędzia musi być dobrze przygotowany fizycznie do prowadzenia spotkań. Podczas gdy gracze wykonują zmiany trwające od 30 do 90 sekund następnie odpoczywając między zmianami, od sędziego wymaga się aby jeździł na łyżwach cały mecz. Sędzia który jest w słabej formie fizycznej, będzie miał trudności z nadążaniem za grą i często będzie znajdował się w niekorzystnych pozycjach. Dodatkowo sędzia który jest słabo przygotowany do wymagań jakie niesie gra, będzie bardziej narażony na kontuzje oraz będzie mu trudniej piąć się do góry w szczeblach rozgrywkowych. Wymagania fizyczne jakie stawiane są sędziemu nie odbiegają daleko od tych jakie stawia się graczowi z tą różnicą że od sędziego wymaga się że będzie jeździł cały mecz jedynie krótkimi przerwami w grze. Dlatego wymaga to od sędziego ogólnego przygotowania fizycznego w czego w skład wchodzą przygotowanie siłowe, dobrze rozwinięte systemy tlenowe jak i anaerobowe aby utrzymać wydajność przez cały mecz.

5. PODSTAWY JAZDY NA ŁYŻWACH

Znaczenie dobrej techniki jazdy na łyżwach w pracy sędziego

Jazda na łyżwach jest podstawą skutecznego sędziowania. Sędzia, który jeździ sprawnie i zachowuje doskonałą równowagę, będzie w stanie zająć odpowiednią pozycję, a tym samym będzie mógł podjąć prawidłową decyzję i jego wiarygodność wzrośnie, gdy będzie nadążał za przebiegiem gry. Ta umiejętność zajmowania odpowiedniej pozycji i płynnej jazdy przyczyni się również do poprawy widoczności tafli lodowiska (pola widzenia), co z kolei poprawi jakość podejmowanych decyzji. Sędzia, który słabo jeździ na łyżwach, będzie miał ogromne trudności z sędziowaniem, ponieważ jego uwaga skupia się nie na obserwowaniu gry i reagowaniu na nią, ale na utrzymywaniu równowagi i unikaniu kolizji. Doskonałe umiejętności jazdy na łyżwach są niezbędne, aby sędzia mógł awansować na najwyższe szczeble rozgrywkowe.

Różnice pomiędzy jazdą na łyżwach sędziego a zawodnika

Jedną z najważniejszych rzeczy, z których musi zdawać sobie sprawę nowy sędzia, jest to, że sędziowie muszą jeździć na łyżwach inaczej niż zawodnicy.
Ich cele są odmienne, dlatego też do ich osiągnięcia potrzebny jest inny styl jazdy. Sędziowie zawsze skręcają i zatrzymują się twarzą do akcji, podczas gdy zawodnicy skręcają i zatrzymują się w dowolnym kierunku, w zależności od potrzeb. Podczas gdy zawodnik może czasami jeździć z opuszczoną głową, aby obserwować krążek, sędzia musi zawsze trzymać głowę uniesioną, aby zachować pełne pole widzenia i reagować na nagłe sytuacje.

Sędziowie: (i) trzymają się zazwyczaj blisko band, poruszając się, aby nie przeszkadzać w grze, (ii) wykonują precyzyjne skręty i minimalizują zatrzymania oraz ruszanie z miejsca, aby oszczędzać energię oraz będąc w ruchu móc reagować na bieżącą sytuację na lodowisku oraz zwiększać szansę na reakcję „na czas”. Zawodnik musi trzymać obie ręce na kiju, co wymusza ruch ramion na boki. Tymczasem sędzia wykorzystuje bardziej efektywny ruch ramion, poruszając nimi z przodu do tyłu – ruchy rąk sędziów podczas jazdy powinny być takie jak biegacza podczas biegu sprinterskiego. To tylko niektóre z różnic w stylach jazdy na łyżwach między zawodnikami a sędziami.

Równowaga

Efektywny łyżwiarz zawsze zachowuje dobrą równowagę. Zawodnik, którego trudno przewrócić, zawsze utrzymuje doskonałą równowagę. Sędzia również musi przez cały czas zachowywać odpowiednią równowagę, aby nie przeszkadzać w grze, uniknąć kontuzji i zapewnić sobie jak najlepsze pole widzenia.

Najważniejszym elementem równowagi jest ugięcie kolan. Prawidłowe ugięcie kolan pozwala na wyrównanie bioder i przedniej części stopy, zapewniając najlepszą równowagę. Jak zawsze, głowa musi być uniesiona, a sędzia powinien poruszać się na wewnętrznej krawędzi każdej łyżwy.

Kluczowe elementy

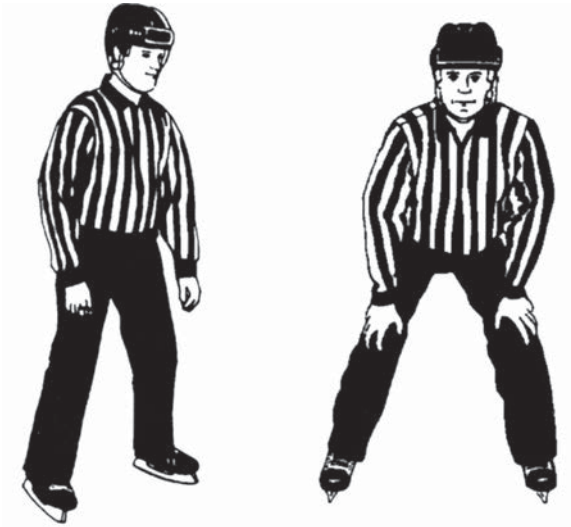
- ugięcie kolan
- ramiona, biodra i przednia część stopy są w jednej linii
- kolana znajdują się nad palcami łyżew
- głowa uniesiona
- ciężar ciała na krawędziach wewnętrznych
- ramiona rozluźnione

Typowe błędy

- nogi są wyprostowane (kolana zablokowane)
- stopy zbyt blisko siebie lub zbyt daleko od siebie
- głowa opuszczona
- zgięcie w talii
- użycie krawędzi zewnętrznych

Pozycja w gotowości

Pozycja w gotowości jest najbardziej podstawową i najważniejszą ze wszystkich pozycji. Pozwala ona sędziemu przyjąć stabilną postawę, a tym samym umożliwia poruszanie się w dowolnym kierunku. Istnieją dwa rodzaje pozycji, które sędziowie przyjmują podczas przerw w grze. W obu przypadkach kluczowe elementy pozostają takie same. Podczas gry sędzia zawsze stoi wyprostowany, z ciałem skierowanym w stronę akcji.

Kluczowe elementy

- łyżwy rozstawione na szerokość barków
- ciężar ciała spoczywa na krawędziach wewnętrznych łyżew
- kolana są ugięte
- plecy są proste, a głowa (klatka piersiowa) uniesiona
- ramiona są wyrównane i ustawione w jednej linii z biodrami oraz przednią częścią stopy
- kolana są wysunięte poza palce łyżew

Typowe błędy

- łyżwy są rozstawione szerzej niż na szerokość barków (ogranicza to możliwość szybkiego poruszania się)
- zginanie się w talii zamiast w kolanach
- łyżwy są zbyt blisko siebie (ogranicza to mobilność i stabilność)
- głowa jest opuszczona
- ciało jest wyprostowane, oparte o bandę

Ruch ramion

Prawidłowy ruch ramion u sędziego przypomina ruch ramion biegacza. W porównaniu z zawodnikiem, ruch ramion sędziego powinien przebiegać raczej z przodu do tyłu (pod kątem 45 stopni), a nie na boki. Ramiona powinny być rozluźnione i wykonywać naturalny ruch. Ruch na boki zakłóca pęd, ponieważ ruch ramion i barków jest sprzeczny z chęcią poruszania się do przodu lub do tyłu.

Kluczowe elementy

- ruch od przodu do tyłu
- (kąt 45 stopni przed ciałem)
- ramiona rozluźnione i w naturalnej pozycji

Typowe błędy

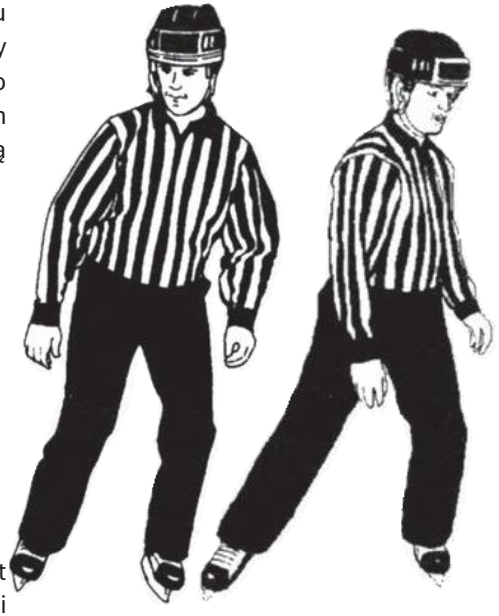
- postawa przypominająca noszenie kija
- machanie ramionami na boki
- ramiona zgięte w łokciach podczas postoju
- zaciśnięte pięści
- ramiona są napięte lub sztywne

Jazda do przodu

Sędzia musi wykonywać długi i mocny krok (ślizg) do przodu. Krok (ślizg) do przodu rozpoczyna się od odepchnięcia się od wewnętrznej krawędzi łyżwy.

Nacisk (ciężar ciała) zaczyna się na pięcie i przenosi się przez ostrze na czubek łyżwy przy pełnym wyprostowaniu nogi. Mocny krok (ślizg) polega na odepchnięciu od pięty i w miarę prostowania nogi, aż do jej pełnego wyprostu na energicznym przeniesieniu środka ciężkości na przednią

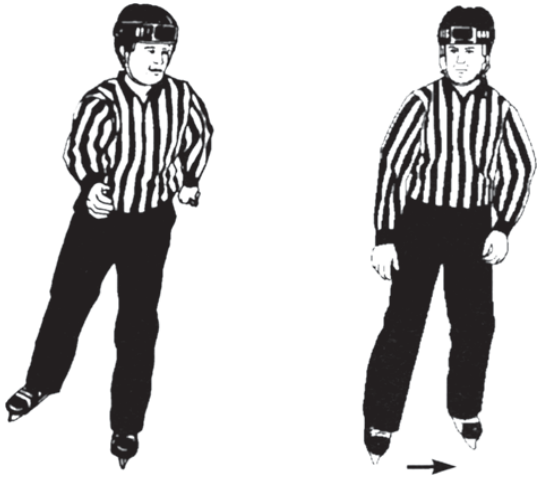
część łyżwy (ale nie na czubku ostrza). Przenosząc ciężar należy wyprostować nogę, aż do zablokowania kolana. Przy pełnym wyprostowaniu nogi, plecy tworzą linię prostą z wyprostowaną nogą.

Podczas gdy jedna noga wykonuje odepchnięcie, ciężar ciała należy stopniowo przenosić na zgiętą nogę ślizgową (tę, z której się nie odpychasz, ale na którą przenosisz ciężar). Łyżwa na tej nodze musi być skierowana w pożądanym kierunku, a do utrzymania właściwej równowagi i kierunku niezbędne jest wyraźne zgięcie kolana.
Noga wykonująca odepchnięcie jest następnie cofana do pozycji wyjściowej (trzymając łyżwy nisko nad lodem), podczas gdy noga przeciwna rozpoczyna odepchnięcie. Podczas tego procesu górna część ciała pozostaje stabilna, ponieważ ruchy łyżwiarskie wykonywane są od bioder w dół. Bardzo istotna jest zatem mobilność w biodrach, co umożliwia mocniejsze odepchnięcie. Gdy krok (ślizg) do przodu jest wykonany poprawnie, sędzia powinien poczuć to odepchnięcie w mięśniach uda.

Kluczowe elementy

- zgięcie kolana w nodze ślizgowej (kolana nie powinny wystawać ponad czubek łyżwy)
- pełne wyprostowanie nogi, z której się odpychasz (kolano zablokowane)
- dyscyplina górnej części ciała (prosta linia tułowia i nogi odpychającej przy pełnym wyprostowaniu nogi)
- noga, z której się odpychasz i noga, na którą przenosisz ciężar ciała zmieniają się na przemian
- ostrze łyżwy, z której się odpychasz skierowane w pożądanym kierunku

- pełne cofnięcie nogi, z której się odpychasz
- głowa uniesiona, a ramiona wypoziomowane
- przeniesienie ciężaru ciała z nogi, z której się odpychasz na nogę, na którą przenosisz ciężar ciała.

Typowe błędy

- brak przeniesienia ciężaru ciała na nogę, na którą powinieneś przenieść ciężar ciała
- brak zgięcia w kolanach
- odpychanie się palcami stóp do tyłu zamiast na bok (jak podczas chodzenia)
- wysokie podnoszenie nogi, na którą przenosisz ciężar ciała na początku fazy

jego przenoszenia (jak w przypadku zawodnika)

- prostowanie nogi, na którą przenosisz ciężar po każdym kroku (podskakiwanie w górę i w dół)
- brak pełnego wyprostowania nogi, z której się odpychasz i odbijanie się palcami
- brak powrotu nogi, z której się odpychasz do pełnej pozycji powrotnej (jazda „na tramwaj")

PAMIĘTAJ – sędzia, który nawet najlepiej zna przepisy, nie podejmie prawidłowej decyzji, jeśli nie będzie we właściwym czasie, we właściwym miejscu. Umiejętność jazdy na łyżwach jest kluczowa w pracy sędziego hokeja na lodzie. Jeśli będziesz musiał się skupiać na tym jak jeździsz, nie będziesz w pełni skoncentrowany na przebiegu gry, co będzie skutkowało podjęciem nieprawidłowej decyzji bądź odniesieniem poważnej kontuzji. Nie osiadaj na laurach, ćwicz stale swoją jazdę. Na pewno zawsze znajdą się elementy, które można poprawić. Bez wysokich umiejętności jazdy na łyżwach, nie będziesz mógł sędziować na najwyższych szczeblach w kraju czy za granicą.

6. OBOWIĄZKI I ZADANIA SĘDZIEGO PRZED MECZEM

Gdy zaczniesz dostawać mecze do sędziowania, szybko przekonasz się, że Twoje obowiązki zaczynają się na długo przed pierwszym wznowieniem. Przygotowania do każdego meczu naprawdę rozpoczynają się już podczas zapoznawania się z Przepisami Gry oraz materiałami sędziowskimi przed przystąpieniem do egzaminu. Jednorazowe zapoznanie się z tymi dokumentami nie wystarczy, abyś mógł wyjść na lód i przeprowadzić swoje pierwsze wznowienie. Krótkie przejrzenie Przepisów Gry, Podręcznika Sytuacji i materiałów dodatkowych przed każdym meczem jest niezbędne, aby uzyskać pełne zrozumienie przepisów oraz ich interpretacji. Jednak w tej sekcji dowiesz się, że Twoje obowiązki przedmeczowe nie kończą się na tym.

Zasady zachowania sędziego

Sędzia powinien przestrzegać wytycznych dotyczących zachowania podczas każdego meczu, aby być w pełni przygotowanym oraz stworzyć atmosferę zespołową dla siebie i swoich partnerów. Pierwszym krokiem jest punktualność. Należy zaplanować przybycie na lodowisko co najmniej 45 minut przed rozpoczęciem meczu. Przed wyjazdem z domu należy uwzględnić natężenie ruchu i warunki pogodowe, aby zrekompensować ewentualny dodatkowy czas potrzebny na dojazd. Po przybyciu na lodowisko sprawdź, czy masz przy sobie cały sprzęt. Wczesne przybycie pozwoli ci dokonać niezbędnych regulacji lub zdobyć odpowiedni sprzęt, jeśli nie ma go w twojej torbie.

Szatnia sędziowska jest przeznaczona jako prywatna przestrzeń sędziów. Tutaj możesz omówić różne sytuacje i poznać lepiej swoich partnerów przed wyjściem na lód. Liczba osób przebywających w Twojej szatni powinna być ograniczona do minimum, a niepożądanych gości należy grzecznie poprosić o opuszczenie pomieszczenia. Ostatnie minuty przed rozpoczęciem meczu to dla Ciebie, jako sędziego, ważny czas na odpowiednie ubranie się i ostatnie przygotowania mentalne. Goście będą tylko stanowić niepotrzebne źródło rozproszenia uwagi, które zakłóci Twoje przygotowania.

Ważne jest również, aby być przygotowanym na zachowanie zwykłej grzeczności w sytuacji, gdy dzielimy szatnię z partnerami innej płci. Gdy nie ma dostępnych dodatkowych szatni, może być konieczne przeznaczenie dodatkowego czasu, aby każda osoba mogła szybko ubrać się w prywatności, przed ostatecznymi przygotowaniami i spotkaniami przedmeczowymi. Wszyscy muszą uważać, aby unikać nieodpowiedniego humoru lub nieodpowiednich komentarzy, które mogą być obraźliwe dla partnerów. Podobnie jak we wszystkich innych obszarach komunikacji w roli sędziego, szatnia jest przedłużeniem naszej przestrzeni, w której profesjonalizm, szacunek i zwykła grzeczność w znacznym stopniu przyczyniają się do tworzenia pozytywnej atmosfery w hokeju.

Umiejętność nawiązywania kontaktów

Kiedy sędziowie przybywają na lodowisko wcześniej, często spacerują po hali lub kupują coś do picia w kawiarni. Ten czas stanowi dla sędziego doskonałą okazję do sprawdzenia pewnych aspektów, takich jak: lokalizacja i funkcjonowanie tablicy wyników, dostęp do lodowiska dla zawodników i sędziów oraz inne elementy lodowiska, które mogą mieć znaczenie podczas meczu. W tym czasie sędzia może również spotkać niektórych trenerów lub zawodników. Chociaż przed meczem należy starać się unikać długich rozmów

z uczestnikami, krótka rozmowa jest mile widziana i może pomóc w nawiązaniu dobrych relacji z zawodnikami i trenerami. Rozmawiając z zawodnikami lub trenerami, należy zachowywać się uprzejmie i grzecznie, odpowiadając na wszelkie pytania dotyczące przepisów i ich interpretacji. Wyjaśnienia powinny być zwięzłe, a dyskusja powinna omijać kontrowersyjne tematy. Jak zawsze, ważne jest unikanie wszelkich rozmów na temat innych sędziów.

W zależności od meczu, na który zostałeś wyznaczony, jednym z punktów przedmeczowej rutyny jest też sprawdzenie książeczek zdrowia oraz licencji i porównanie ich z dostarczonymi przez kierowników drużyn zestawieniami drużyn. Procedurę to regulują odrębne przepisy przygotowane przez PZHL oraz OZHLe.

Stretching

Przed każdym meczem przygotuj się fizycznie, wykonując odpowiednie rozciąganie jeszcze przed założeniem sprzętu. Gdy już znajdziesz się na lodzie, będziesz miał bardzo mało czasu na rozgrzewkę w zakresie niezbędnym do uniknięcia kontuzji i natychmiastowego włączenia się do szybkiej gry. Podczas rozciągania pamiętaj, aby uaktywnić każdą grupę mięśniową i postaraj się zwiększyć tętno poprzez skakanie w miejscu lub lekki bieg. Twoje przygotowanie fizyczne przed wyjściem na lód pozwoli ci osiągnąć optymalne przygotowanie i pomoże zapobiec kontuzjom.

Rozgrzewka na lodzie

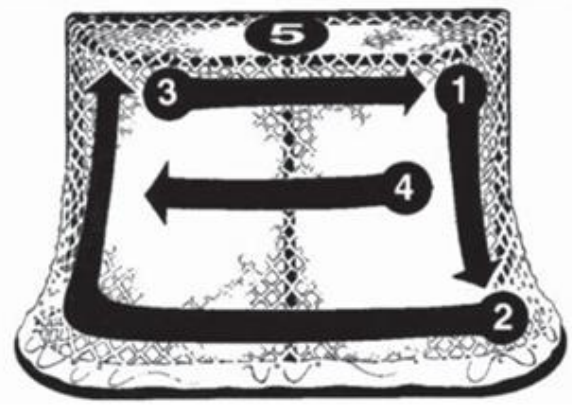
Rozgrzewka na lodzie stanowi ważny element obowiązków sędziego. Sędzia wykorzystuje ten czas nie tylko na przygotowanie się do meczu, ale także na dokładną kontrolę stanu lodowiska oraz obserwację zawodników pod kątem naruszeń przepisów lub niedozwolonego sprzętu.

Sędziowie powinni wejść na lodowisko przed drużynami. Po wejściu na lodowisko należy jeździć w szybkim tempie, obserwując zawodników. Należy popróbować ostrych skrętów, hamowania i ruszanie zarówno do przodu, jak i do tyłu. Należy używać zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych krawędzi łyżew. Jest to okazja, aby osiągnąć najlepszy poziom przygotowania do skutecznego sędziowania meczu.

Kontrola wzrokowa lodowiska

Rozgrzewka na lodzie to również ważny moment dla sędziów na sprawdzenie lodowiska. Należy sprawdzić stan lodu i naprawić wszelkie uszkodzone miejsca przed rozpoczęciem meczu. Należy dokładnie obejrzeć szyby i bandy pod kątem wszelkich wystających elementów lub pęknięć, którymi należy się zająć w celu zapewnienia bezpiecznych warunków gry. Należy sprawdzić zamknięcia drzwi na ławki, aby upewnić się, że działają prawidłowo i są odpowiednio zabezpieczone.

Rozgrzewka stanowi dla sędziego doskonałą okazję do upewnienia się, że sędziowie funkcyjni zajmują właściwe pozycje, a także do sprawdzenia zegarów. Potencjalne problemy związane ze sprzętem, które mogą wystąpić podczas meczu, należy również rozwiązać w trakcie rozgrzewki. Należy zidentyfikować zawodników z nieprawidłowym sprzętem i udzielić im ostrzeżenia, aby problem mógł zostać rozwiązany przed rozpoczęciem meczu. Proste przypomnienie trenerom, aby poprosili swoich zawodników o upewnienie się, że paski pod brodą są prawidłowo zapięte, a ochraniacze na zęby znajdują się na swoim miejscu, pomoże uniknąć konieczności zajmowania się tymi drobnymi problemami podczas meczu.

Każdy sędzia liniowy (w systemie trzyosobowym) lub sędzia główny (w systemie dwuosobowym) powinien być odpowiedzialny za sprawdzenie jednej bramki przed rozpoczęciem meczu. Należy sprawdzić, czy nie ma otworów,

które są wystarczająco duże, by krążek mógł przez nie przejść, i natychmiast naprawić problematyczne miejsca. Upewnij się, że słupki bramki są prawidłowo zamocowane i sprawdź ramę pod kątem uszkodzeń, które mogłyby umożliwić przedostanie się krążka. Jeśli występuje sytuacja zagrażająca bezpieczeństwu, opóźnij rozpoczęcie meczu do czasu usunięcia usterki. Dokładna kontrola ramy bramki i siatek przed rozpoczęciem meczu oraz przed każdą tercją pomoże wyeliminować potencjalne kontrowersyjne sytuacje, które znacznie utrudniają pracę sędziego.

Wreszcie rozgrzewka na lodzie da ci ostatnią szansę na zapoznanie się z halą. Znajomość wyjść awaryjnych, wejść oraz całego obszaru gry pozwoli stworzyć bezpieczniejsze środowisko dla wszystkich.

7. PRZEPROWADZANIE WZNOWIEŃ

Jednym z najbardziej powtarzalnych, ale jednocześnie bardzo ważnym obowiązkiem sędziego jest przeprowadzanie wznowień. Ponieważ zadanie to pojawia się często, sędzia może odnieść duże korzyści z prawidłowego i jednolitego przeprowadzania wznowień, co pozwala ustanowić wysoki standard kontroli nad przebiegiem meczu. Dobre wznowienie pomaga utrzymać płynność gry i kontrolować emocje zawodników. Jeśli sędziowie od początku meczu stosują dobre, rygorystyczne standardy i egzekwują je przez cały mecz, wznowienia przeprowadzane w kluczowych momentach meczu będą z większym prawdopodobieństwem przebiegały sprawiedliwie. Źle przeprowadzone wznowienia świadczą o braku pewności siebie sędziego i mogą dać nieuzasadnioną przewagę jednej z drużyn, a przede wszystkim powodować frustrację u zawodników, sztabów oraz kibiców. Istnieje szereg umiejętności, które sędzia powinien opanować, aby każdy zawodnik uczestniczący we wznowieniu był traktowany sprawiedliwie i miał równą szansę na wygranie wznowienia. Pierwsza z nich dotyczy mechaniki ciała

Postawa

Prawidłowa postawa opiera się na silnym i pewnym ustawieniu na łyżwach. Łyżwy powinny być rozstawione mniej więcej na szerokość barków, nogi powinny być ustawione równolegle do siebie, a kolana lekko ugięte (maksymalnie do czubków łyżew), co stawia sędziego w pozycji „gotowości”. Plecy są wyprostowane, co pozwala sędziemu komunikować się z zawodnikami i kontrolować ich odpowiednie ustawienie na wznowieniu. Krążek trzyma się w ręce, w której nie trzyma się gwizdka, a przedramię tej ręki spoczywa na biodrze, przy czym krążek jest trzymany blisko ciała, tuż poniżej talii. Druga ręka swobodnie zwisa wzdłuż ciała. Taka postawa zapewnia sędziemu „gotowość” do szybkiego i sprawnego poruszania się w dowolnym kierunku.

Trzymanie krążka

Najczęściej stosuje się dwa sposoby trzymania krążka. W pierwszym z nich kciuk kładzie się na górze krążka, a palec wskazujący wzdłuż jego boku, a pozostałe palce znajdują się pod spodem. Ciężar krążka spoczywa na boku palca środkowego.

W drugiej metodzie kciuk i palec wskazujący ustawione są wokół boku krążka. Opuszki pozostałych trzech palców spoczywają na spodzie. Sędzia powinien wypróbować obie metody, aby znaleźć tę, która jest najwygodniejsza i zapewnia maksymalną kontrolę. Niezależnie od wybranej metody ważne jest, aby obaj gracze biorący udział w wznowieniu mieli równy widok na krążek oraz aby krążek uderzając o lód, wylądował płasko. Jak już nabierzesz wprawy w rzucie krążka, możesz rzucając krążek nadawać mu lekkiej rotacji – ułatwia to wylądowanie krążka płasko na lodzie.

Rzucanie krążka

Sędzia powinien przyjąć pozycję „gotowości” przed zawodnikami. Krążek jest rzucany w momencie, gdy obaj zawodnicy zajmą właściwą pozycję do prawidłowego wznowienia gry, tzn. gracze uczestniczący bezpośrednio we wznowieniu będą mieli łopatki swoich kijów na lodzie, na białych polach. Aby rzucić krążek, jednocześnie wysuń ramię do przodu i w dół, zginając kolana. Gdy całkowicie wyprostujesz ramię, wyrzuć krążek.

Zgięcie kolan podczas wyprostu ramienia pozwala sędziemu zbliżyć się do punktu wznowienia przed wypuszczeniem krążka. Po wypuszczeniu krążka należy zadbać o to, by krążek wylądował płasko i pozostał nieruchomy w środku punktu wznowienia. Należy unikać napinania nadgarstka lub podnoszenia dłoni przed rozpoczęciem ruchu na zewnątrz i w dół.

Pod koniec wyprostu ramienia podczas wypuszczenia krążka należy użyć pewnej siły, zamiast polegać wyłącznie na sile grawitacji. Należy wykorzystać tylko tyle siły, aby krążek szybko znalazł się na lodzie. W przeciwnym razie „leniwe” rzucenie krążka może spowodować, że krążek, np. uderzy w kij zawodnika, ponieważ zawodnicy będą szybsi od spadającego krążka, co doprowadzi do nieprawidłowego lub niesprawiedliwego wznowienia gry. Pamiętaj również, że krążek rzucony za mocno prawdopodobnie odbije się mocno od tafli lodu co również uniemożliwi zawodnikom sprawiedliwą walkę o niego. Warto podczas przedmeczowej rozgrzewki wziąć kilka krążków i poćwiczyć ich rzucanie. Pamiętaj, że bardzo istotne jest trzymanie odpowiednio wysokiego standardu rzucania krążka przez cały mecz – nie pozwól, aby w wyniku Twojej pracy każde wznowienie było loterią. Ponieważ będziesz na początku swojej przygody sędziowskiej sędziował z różnymi partnerami – ustal przed meczem wspólną wysokość, z jakiej będziecie rzucać krążek – powinno to być ok. 60-80 cm ponad taflą lodu.

Dwóch błędów, których należy unikać, to rzucanie krążkiem w dół oraz zginanie się w talii. Oprócz tego, że sprawia to wrażenie leniwego, nieprofesjonalnego sędziego, rzucanie krążkiem może spowodować jego odbicie poza miejsce wznowienia. Zginanie się w talii stawia sędziego w pozycji, w której traci równowagę lub naraża się na uderzenie kijem. Postawa i sposób upuszczania krążka mają zastosowanie do każdego wznowienia w tym do tych rozgrywanych na środku lodowiska.

Pozycje zawodników (środkowi, skrzydłowi)

Po zakończeniu zmian zawodników sędzia liniowy prowadzący wznowienie gry powinien zagwizdać. Sygnalizuje to obu drużynom, że mają zgodny z procedurą czas na prawidłowe ustawienie się do wznowienia przed rzuceniem krążka. W tym czasie sędzia powinien sprawdzić, czy każda z drużyn ma odpowiednią liczbę zawodników na lodzie oraz upewnić się, że jego partner znajduje się we właściwej pozycji do rozpoczęcia gry. Teraz należy skupić się na dopracowaniu ustawienia zawodników w ciągu kolejnych sekund.

Środkowi

Każdy środkowy musi położyć całą łopatkę kija na lodzie tak, aby stykała się z białą częścią punktu wznowienia. Jako pierwszy, na punktach wznowień na swojej połowie obronnej lodowiska (nie dotyczy to środkowego punktu) kij powinien położyć zawodnik drużyny broniącej. Na środkowym punkcie wznowień kij powinien położyć jako pierwszy zawodnik drużyny gości. Środkowi powinni

stać „pod kątem prostym”, twarzami do siebie, co oznacza, że ich ramiona powinny być ustawione prostopadle do bandy końcowej bronionej bramki przeciwnika, a ich łyżwy powinny znajdować się poza obszarami oznaczonymi literą „L” na polu wznowienia. W przypadku wznowień, które odbywają się w miejscach, gdzie nie ma znaków „L”, stopy środkowych powinny być ustawione w sposób zbliżony do tego, jak gdyby znaki „L” były obecne.

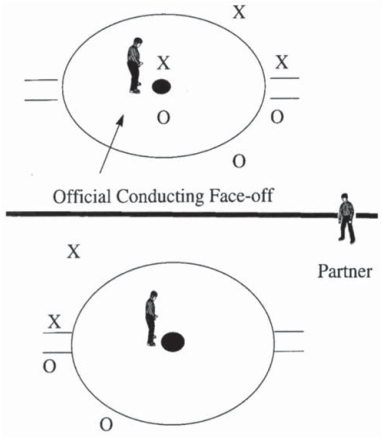
Pamiętaj, że od sezonu 2026/2027 jeżeli drużyna (dowolny zawodnik znajdujący się na tafli) naruszy procedurę wznowienia, środkowy drużyny zawiniającej jest odsyłany i zastępowany przez innego zawodnika znajdującego się na tafli (nie dotyczy sytuacji uwolnienia).

Pozostali

Pozostali gracze nie mogą znajdować się wewnątrz koła wznowień i muszą znajdować się po tej samej stronie koła wznowień, co środkowy ich drużyny. Dwie linie znajdujące

się po bokach koła, zwane „wąsami”, służą do utrzymania odpowiedniej odległości pomiędzy zawodnikami przeciwnych drużyn. Kije mogą znajdować się wewnątrz koła wznowień, ale nie powinny wychodzić poza linię wyznaczoną przez „wąsy”, a przede wszystkim nie mogą dotykać kija przeciwnika.
Gdy wznowienie odbywa się w miejscu, gdzie nie ma oznaczeń, sędzia musi upewnić się, że gracze ustawiają się w pozycji podobnej do opisanej powyżej. Wszystkie wytyczne dotyczące pozycji graczy podczas wznowienia mają zastosowanie do każdego wznowienia, niezależnie od jego lokalizacji.

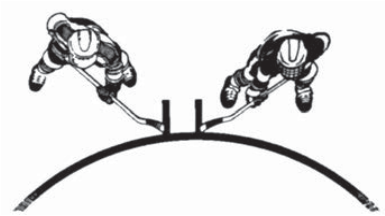
Każdy sędzia odpowiada za graczy uczestniczących we wznowieniu, gdy ustawiają się do wznowienia. Sędzia prowadzący wznowienie odpowiada za środkowych oraz graczy znajdujących się przed nimi. Jego partner obserwuje graczy znajdujących się za sędzią przeprowadzającym wznowienie. Każdy gracz, który nie zajmuje prawidłowej pozycji, powinien zostać skorygowany przed rozpoczęciem wznowienia.

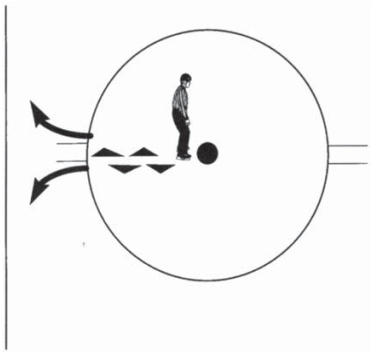
Kiedy wszyscy gracze ustawią się prawidłowo w wyznaczonym czasie, krążek powinien zostać rzucony, a gra powinna być kontynuowana. Jeśli nie zostanie to wykonane w ciągu pięciu sekund, sędzia może rzucić krążek, aby rozpocząć grę, ale tylko wtedy, gdy jest oczywiste, że jedna z drużyn opóźnia wznowienie, podczas gdy wszyscy gracze znajdują się na tafli – uwaga – w szczególności na początku swojej przygody sędziowskiej – nie korzystaj z tego uprawnienia – to może spowodować niepotrzebne zdenerwowanie u zawodników oraz pretensje do Ciebie.

Zajmowanie pozycji po wznowieniu

Gdy sędzia rzuci krążek, powinien zatrzymać się, aby obserwować przebieg gry. Gdy obszar wokół krążka będzie wolny, sędzia powinien wycofać się do bocznych band, opuszczając pole toczącej się gry. Wracając na swoją normalną pozycję, powinien unikać kolizji z krążkiem i zawodnikami. Chociaż kierunek ruchu krążka będzie dyktował jego działania, sędzia powinien starać się jak najszybciej wycofać się do band, utrzymując grę przed sobą. Nie powinien odwracać się plecami do akcji (ponieważ nie kontrolujesz wtedy przebiegu akcji) i odjeżdżać od wznowienia, w tym wypadku ryzykujesz uderzeniem przez krążek lub kolizję z zawodnikami. Po dotarciu do bocznej

bandy sędzia powinien zająć pozycję odpowiednią dla stosowanego systemu (system z dwoma lub trzema/czterema sędziami).

Technika wznowienia gry na środku lodowiska

Istnieje wiele sytuacji, w których do wznowienia dochodzi na środku lodowiska:

- na początku każdej tercji
- po każdym golu
- gdy punkt na środku lodowiska zostanie uznany za najbliższe miejsce wznowienia, niedające przewagi terytorialnej
- przedwczesna zmiana bramkarza

Na początku tercji sędzia powinien stać twarzą do sekretariatu, aby mieć kontakt wzrokowy z sędzią czasu. W przypadku systemu z dwoma sędziami sędzia przeprowadzający wznowienie na środku lodowiska zawsze stoi twarzą do sekretariatu.

Jego partner ustawia się bezpośrednio naprzeciwko niego, w miejscu, gdzie czerwona linia środkowa styka się z bandami.

Podczas przeprowadzania wznowienia rozpoczynającego tercję głównym obowiązkiem sędziego jest upewnienie się, że sędzia czasu jest gotowy do rozpoczęcia gry. Odbywa się to poprzez uniesienie ręki bez gwizdka, stojąc twarzą do sekretariatu. Gdy wszyscy sędziowie i zawodnicy są gotowi, sędzia przeprowadza wznowienie, przyjmując tę samą pozycję i wykonując je w sposób opisany powyżej.

Przekazanie krążka partnerowi

Za każdym razem, gdy zabrzmi gwizdek, jeden z sędziów podjeżdża do właściwego miejsca następującego wznowienia, a jego partner jest odpowiedzialny za dostarczenie krążka. Aby zagwarantować udane przekazanie krążka bez jego upuszczenia, należy zastosować następującą metodę. Przekazanie krążka przypomina uścisk dłoni. Powinno zawsze odbywać się z prawej ręki do prawej lub lewą ręką do lewej ręki. Sędzia przekazujący krążek musi faktycznie uścisnąć dłoń partnerowi, tak aby krążek znalazł się pomiędzy dłońmi obu sędziów, umieszczając krążek płasko w dłoni.

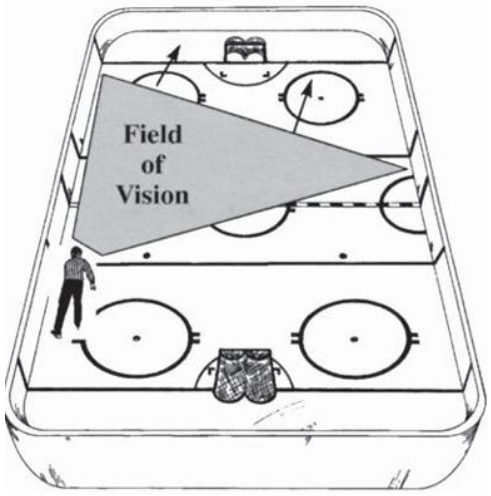

Sędzia odbierający krążek musi mieć absolutną pewność, że chwycił go mocno w momencie kontaktu. Ta metoda pozwala sędziemu wyznaczającemu miejsce wznowienia obserwować zawodników i zmiany linii. Jest to najbardziej efektywna i najlepiej wyglądająca metoda wymiany krążka. Jeśli sędziowie prezentują się profesjonalnie w drobnych aspektach sędziowania, takich jak ten, istnieje duże prawdopodobieństwo, że będą wyglądać profesjonalnie również w innych aspektach swojej pracy. Nie ma usprawiedliwienia dla sędziego, który konsekwentnie upuszcza krążek podczas przekazywania. Czas trwania wymiany krążka stanowi doskonałą okazję dla dwóch sędziów do krótkiej wymiany informacji. Komunikacja ta może przybrać formę uwagi lub ostrzeżenia dotyczącego konkretnego zawodnika lub aspektu gry, albo po prostu krótkiego komentarza na temat pracy zespołowej i tego, jak dobrze sędziowie ze sobą współpracują.

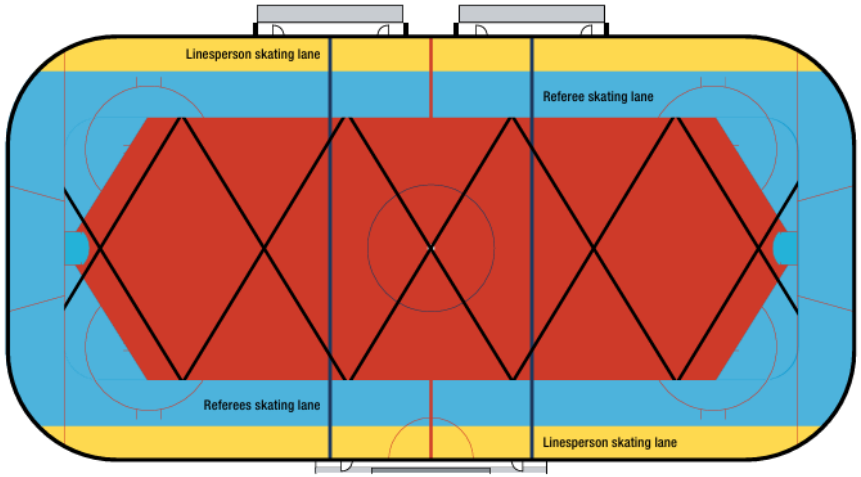
8. POZYCJONOWANIE

Znaczenie pozycjonowania

Podstawowym elementem pracy sędziego jest wybór odpowiedniej pozycji na tafli. Właściwe ustawienie pozwala sędziemu obserwować grę z najlepszego kąta oraz sędziować z bezpiecznego miejsca, z odpowiedniego oddalenia od toczącej się akcji. Bez wiedzy na temat tego, gdzie należy się ustawić na tafli, oraz umiejętności dotarcia w to miejsce, sędzia będzie miał trudności we wszystkich aspektach sędziowania. Właściwe ustawienie sędziego jest niezbędne do utrzymania odpowiedniego pola widzenia i efektywnego sędziowania.

Dokument ten zawiera wytyczne i procedury dotyczące ustawiania się, których muszą przestrzegać wszyscy sędziowie. Procedury te zostały dokładnie przemyślane i praktycznie zweryfikowane, aby zapewnić sędziemu jak najlepszy widok na każdą sytuację, która może wystąpić na lodzie. Jeśli sędzia nie znajduje się we właściwym miejscu i nie widzi przebiegu akcji, niemożliwe staje się podjęcie właściwej decyzji. Sędzia, który dokłada wszelkich starań, aby zawsze znajdować się we właściwym miejscu, zyska szybko szacunek ze strony zawodników, trenerów i widzów. Właściwe ustawienie utrudnia im kwestionowanie Twojej oceny sytuacji.

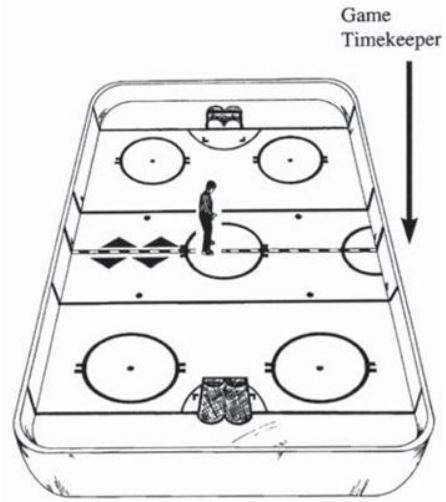
Istnieją pewne obszary lodowiska, na które sędzia nie powinien wkraczać. Obszar ten jest zaznaczony na powyższym diagramie na czerwono. Podczas meczu sędzia, który wkroczy na czerwone obszary, często znajdzie się na drodze akcji lub w miejscu, które nie jest dla niego bezpieczne. W przypadku doświadczonych sędziów dozwolony jest przejazd za bramką w celu zajęcia lepszej pozycji przy bramce oraz utrzymania się z dala od akcji. Należy starać się jednak minimalizować takie manewry, bowiem są one niebezpieczne dla sędziów.

SĘDZIA GŁÓWNY – system 3 sędziów

Kilka poniższych diagramów ilustruje prawidłowe ustawienie sędziego w systemie trzech sędziów.

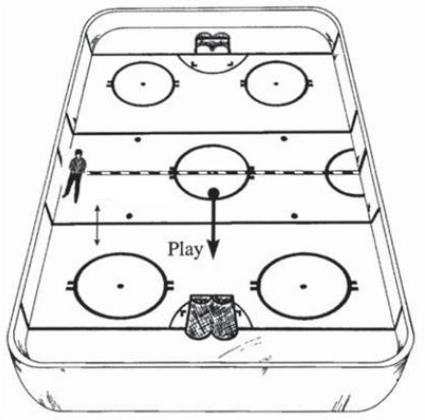
Rozpoczęcie meczu

Na początku meczu i każdej tercji sędzia przeprowadza wznowienie gry w punkcie wznowienia na środku lodowiska. Podczas przeprowadzania wznowienia sędzia musi stać twarzą do ławki sędziów funkcyjnych. Po przeprowadzeniu wznowienia sędzia powinien jechać tyłem w kierunku długiej bandy, utrzymując grę w swoim polu widzenia.

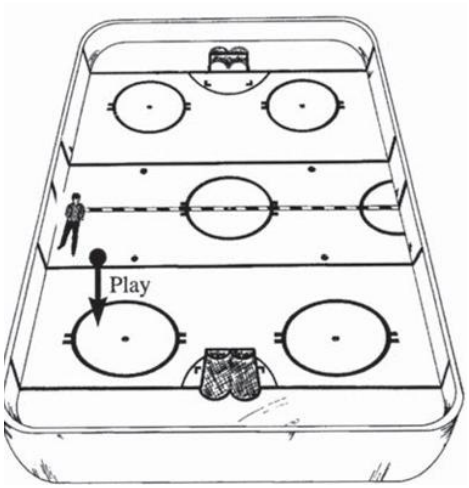

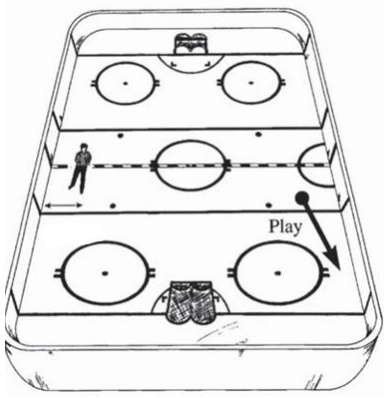
Podążanie za grą

W miarę rozwoju akcji i opuszczania strefy neutralnej sędzia będzie podążał za akcją, utrzymując odległość ok **6-10** metrów za akcją. Takie ustawienie pozwala sędziemu nie przeszkadzać w grze, a także zapewnia najlepszą widoczność rozwoju akcji.

Sędzia powinien pozostawać wzdłuż długiej bandy, gdy gra toczy się po tej samej stronie lodowiska, i poruszać się do przodu dopiero wtedy, gdy droga jest wolna. Gdy gra toczy się po przeciwnej stronie lodowiska, sędzia powinien jechać wzdłuż bandy (utrzymując odległość ok **2-4** metrów od bandy), aby nie przeszkadzać sędziemu liniowemu, a także aby znajdować się nieco bliżej akcji.

Gdy gra toczy się w strefie neutralnej (faza przejściowa), sędzia powinien jechać powoli, dopóki gra nie nabierze wyraźnego kierunku, lub – jeśli to potrzebne – całkowicie się zatrzymać i obserwować rozwój sytuacji. Zatrzymanie się może pozwolić sędziemu zachować maksymalne pole widzenia i dokładnie ocenić przebieg gry.

Gdy kierunek gry ulegnie zmianie, wykonaj ciasny łuk przy bandzie, tak aby akcja znalazła się przed tobą, a następnie podążaj za nią, zachowując zalecaną odległość.

Pozycjonowanie w strefie końcowej i na linii bramkowej

Sędzia musi energicznie wjechać na łyżwach do strefy końcowej, aby znaleźć się w najlepszej pozycji do obserwacji potencjalnego gola i zapewnić sobie jak najszersze pole widzenia. Należy nieustannie poruszać łyżwami i szybko dotrzeć do linii bramkowej, gdy droga jest wolna. Po dotarciu do górnej krawędzi okręgów wznowienia gry sędzia powinien wykonać co najmniej dwa kolejne kroki, aby dotrzeć do linii bramkowej.

Gdy akcja toczy się przed sędzią po tej samej stronie tafli, powinien on zatrzymać się, aby poczekać, aż akcja opuści ten obszar, a następnie szybko udać się na pozycję na linii bramkowej. Nie powinno przecinać koła bliżej środka niż punkt wznowienia gry ani jeździć przed zawodnikami wzdłuż bandy.

Gdy sędzia znajdzie się na linii bramkowej, musi właściwie wykorzystać pozycję zwaną „. Base of Operations (BOP)” to miejsce, w którym linia łącząca punkt wznowienia gry przecinałaby linię bramkową. Gdy sędzia znajduje się w

BOP, ma zapewniony najlepszy możliwy widok na bramkę i przebieg gry. Pozycja ta pozwala również sędziemu na łatwe przemieszczenie się w kierunku bramki, gdy akcja toczy się w jej pobliżu, lub na cofnięcie się do rogu boiska, gdy gra przenosi się na stronę sędziego.

Sędzia musi być na tyle dobrze jeździć na łyżwach, aby skutecznie kontrolować okolicę linii bramkowej, i powinien unikać sytuacji, w których zawodnicy przejeżdżają między nim a bandą. W razie potrzeby sędzia może przejechać na łyżwach wzdłuż długiej bandy bocznej, aby umożliwić przejście akcji przed sobą. Gdy akcja już przeniesie się w inne miejsce, sędzia musi ponownie szybko powrócić na właściwą pozycję na linii bramkowej.

Właściwe ustawienie sędziego przy linii bramkowej jest często też określane mianem „**złotego trójkąta**”.

Gdy akcja kieruje się do wyjścia ze strefy końcowej, sędzia musi wykazać się cierpliwością, aby upewnić się, że akcja rzeczywiście opuszcza tę strefę. Gdy sędzia nabierze pewności, że akcja zmierza w kierunku strefy neutralnej, będzie podążał za nią, zachowując odpowiednią odległość.

Ustawienie podczas wznowień

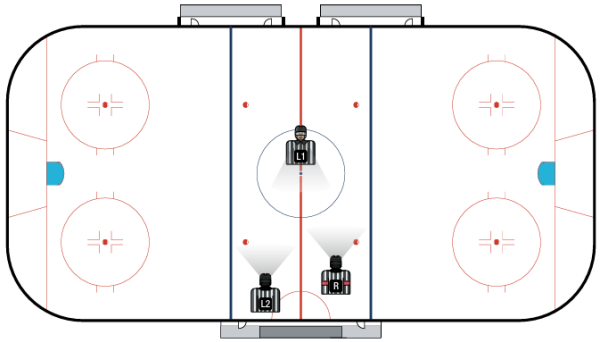
Podczas wznowień w strefie neutralnej sędzia powinien znajdować się bliżej najbliższej bramki po przeciwnej stronie lodowiska. Sędzia powinien stać pod kątem 30 stopni w stosunku do miejsca wznowienia i w odległości ok. 5-6 metrów od bandy. Takie ustawienie zapewnia sędziemu dobre pole widzenia.

Podczas wznowień w strefie końcowej, sędzia powinien ustawić się po przeciwnej stronie lodowiska, przy BOP. W tym miejscu sędzia powinien znajdować się w pozycji gotowości, aby być przygotowanym na rozpoczęcie akcji.

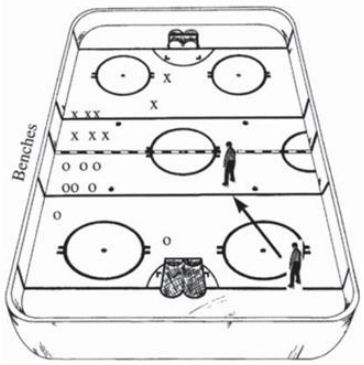

W przypadku wznowienia gry na punkcie wznowienia na środku lodowiska w strefie neutralnej (np. po golu) sędzia główny powinien ustawić się po stronie ławki sędziów funkcyjnych, około 3 metrów od bandy oraz 1,5 metra od każdej ze stron czerwonej linii, tak aby nie zasłaniać widoku sędziemu liniowemu. Zapewnia to najlepszą widoczność na przebieg gry i umożliwia sędziemu szybkie przemieszczanie się w obu kierunkach podczas śledzenia akcji w górę lodowiska

Ustawienie sędziego po zakończeniu meczu/między tercjami

Gdy zabrzmi sygnał kończący tercję lub mecz, sędzia musi zwracać szczególną uwagę na wszelkie potencjalne sprzeczki i reagować kiedy trzeba. Gdy upewni się, że sytuacja jest spokojna, sędzia skupia się na ławkach rezerwowych oraz na zawodnikach opuszczających ten obszar

Podczas uścisku dłoni sędzia powinien znajdować się w okolicach strefy sędziowskiej, twarzą zwróconą do wszystkich zawodników, i uważnie obserwować sytuację pod kątem ewentualnych problemów

SĘDZIA LINIOWY – system 3 lub 4 sędziów

Rozpoczęcie meczu

Przed rozpoczęciem każdego meczu sędziowie liniowi powinni wyznaczyć, na której połowie lodowiska każdy z nich będzie pełnił obowiązki w pierwszej połowie meczu. Zgodnie z zasadami uprzejmości bardziej doświadczony sędzia liniowy powinien jako pierwszy wybrać stronę lodowiska. Każdy sędzia liniowy będzie prowadził wszystkie wznowienia na swojej połowie lodu i będzie odpowiedzialny za niebieską linię na swojej połowie. Podczas przerwy w grze w okolicach połowy drugiej tercji sędziowie liniowi zamienią się końcami lodowiska, aby zbilansować czas spędzony w połowie lodowiska, na której broni się każda z drużyn.

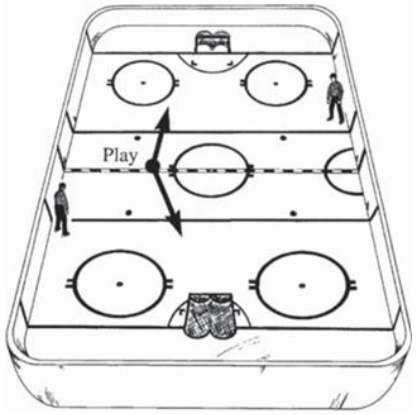

Podczas wznowienia gry na początku meczu oraz przed każdą tercją sędziowie liniowi zajmują pozycje po przeciwnych stronach lodowiska, przy „swojej" niebieskiej linii. Sędzia liniowy po stronie ławki rezerwowych powinien ustawić się bezpośrednio przed ławką drużyny gości. Procedura ta może pomóc zmniejszyć przedmeczowe obawy gości, że sędziowie liniowi będą faworyzować drużynę gospodarzy.

Ustawienie podczas gry

Gdy gra toczy się w strefie neutralnej, obaj sędziowie liniowi powinni ustawić się a okolicach a nawet tuż za swoimi niebieskimi liniami, po przekątnej naprzeciwko siebie. Najczęstszym sygnałem, jaki będą musieli zasygnalizować w tej sytuacji, będzie potencjalny spalony, a takie ustawienie zapewnia im najlepszą pozycję do podjęcia tej decyzji bez konieczności przemieszczania się. Ich łyżwy powinny znajdować się całkowicie w strefie końcowej, aby nie utrudniać krążkowi wejścia do tej strefy.

Gdy gra opuszcza strefę neutralną i wkracza do strefy ataku, przedni sędzia liniowy musi zająć pozycję przy niebieskiej linii zanim gra przekroczy tę linię. Dzięki temu sędzia liniowy znajduje się w doskonałej pozycji do podjęcia właściwej decyzji

Gdy gra przeniesie się do strefy ataku, przedni sędzia liniowy wycofa się ze strefy na pozycję tuż poza niebieską linią. Pozycja ta zapewnia sędziemu liniowemu najlepszy możliwy widok na zewnętrzną krawędź niebieskiej linii, a także zapobiega sytuacji, w której sędzia liniowy zatrzymałby krążek w strefie, gdyby krążek uderzył w niego. Tylny sędzia liniowy przesunie się do pozycji w połowie odległości między niebieską linią ataku a środkową czerwoną linią

Gdy akcja zmienia kierunek, sędzia liniowy z tyłu po jedzie tyłem do drugiej niebieskiej linii, dbając o to, by zająć odpowiednią pozycję zanim akcja przekroczy tę linię.

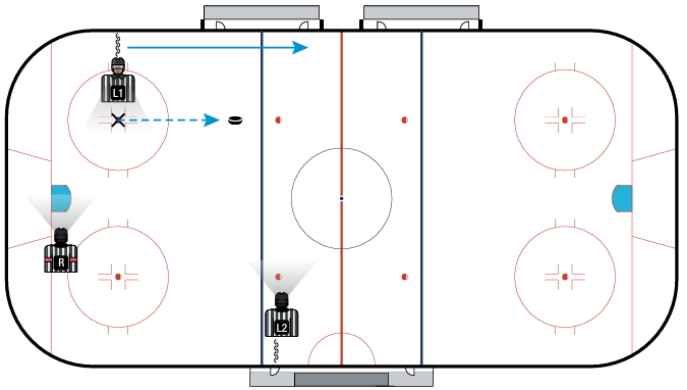

Jego partner poczeka, aż wszyscy atakujący opuszczą strefę, a dopiero potem przesunie się do przodu, aby zająć właściwą pozycję

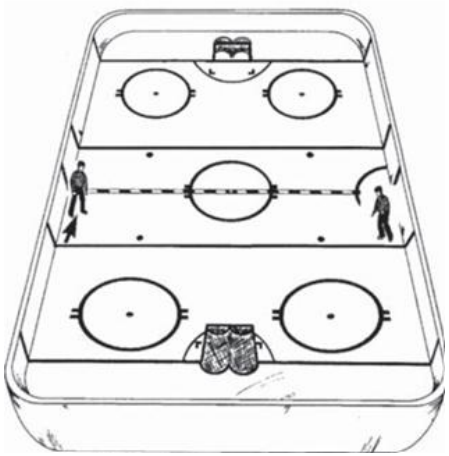

Ustawianie się podczas wznowień

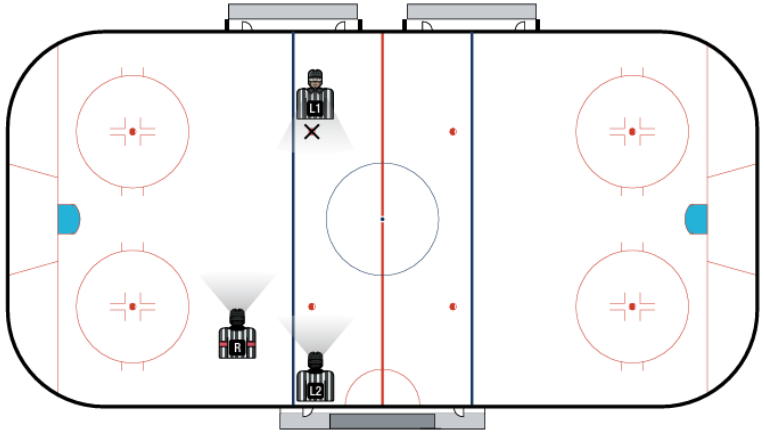
Sędzia liniowy wyznaczony do obsługi każdej połowy lodowiska będzie przeprowadzał każde wznowienie, które odbędzie się na tej połowie. Podczas wznowienia w strefie końcowej sędzia liniowy, który nie prowadzi wznowienia, zajmie pozycję po przekątnej lodowiska względem miejsca wznowienia, tuż za niebieską linią

Sędzia liniowy prowadzący wznowienie zatrzyma się na chwilę, aby obserwować przebieg grę i prawidłowość przebiegu wznowienia, a następnie cofnie się z tej strefy w kierunku linii niebieskiej. Gdy sędzia liniowy, który przeprowadzał wznowienie, dotrze do właściwej pozycji na niebieskiej linii, jego partnera jadąc tyłem zajmie pozycję między niebieską linią a środkową czerwoną linią. Sędzia dojeżdżający do linii niebieskiej może dyskretnym ruchem ręki dać sygnał partnerowi, że kontroluje już linię niebieską i jest gotowy do podjęcia ewentualnych decyzji dotyczących spalonego na „swojej” linii.

Podczas wznowień w strefie neutralnej w jednym z punktów wznowienia w strefie neutralnej sędzia, który nie prowadzi wznowienia, zajmuje pozycję po przeciwnej stronie lodowiska, koło niebieskiej linii. Takie ustawienie pozwala sędziemu liniowemu kontrolę wznowienia i niebieskiej linii i podjęcie najważniejszej decyzji w takim chwili, czyli ewentualnie odgwizdania spalonego.

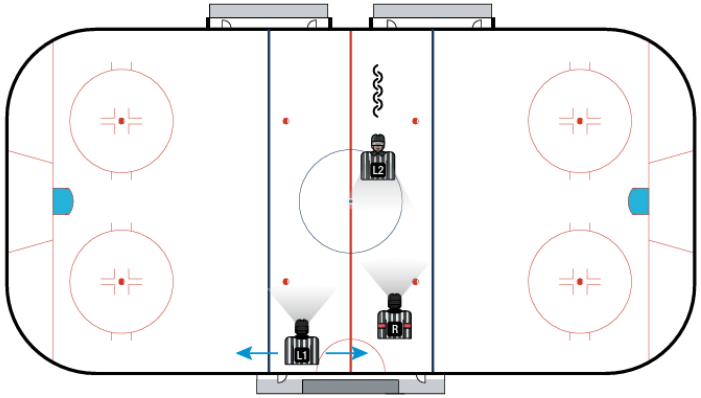

Po wznowieniu gry sędzia liniowy nie przeprowadzający wznowienia musi być gotowy do przemieszczenia się w przeciwnym kierunku wraz z przebiegiem akcji, aby znaleźć się w odpowiedniej pozycji do podjęcia decyzji przy przeciwnej niebieskiej linii.

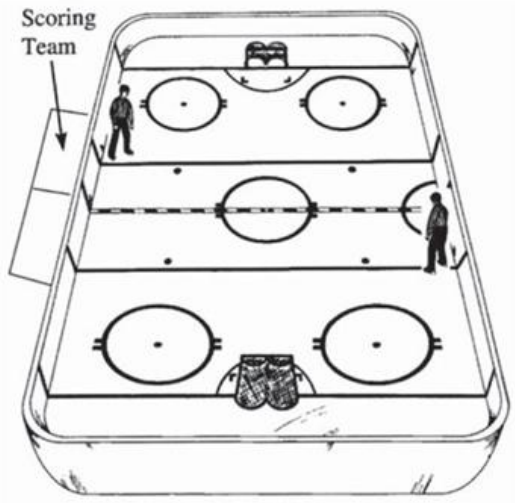

Jeśli gra po wznowieniu przeniesie się do najbliższej strefy obrony, sędzia liniowy po przeciwnej stronie powinien poczekać, aż partner będzie kontrolował „swoją” linię.

W przypadku wznowienia na środowym punkcie lodowiska sędzia liniowy przeprowadzający wznowienie (L1) powinien stać twarzą do ławki sędziów funkcyjnych, tak aby sędzia czasu mógł uruchomić zegar w momencie upuszczenia krążka. Sędzia L2, ustawiony z boku ławki sędziów funkcyjnych, odpowiada za obie linie niebieskie na wypadek, gdyby L1 utknął na środku lodowiska

Po zdobyciu bramki jeden z sędziów liniowych zawsze ustawia się na niebieskiej linii bezpośrednio koło ławki drużyny, która zdobyła bramkę. Jego partner ustawia się po przekątnej lodowiska, na przeciwległej niebieskiej linii. Takie ustawienie pozwala uniknąć sytuacji, w której sędzia liniowy musiałby stanąć bezpośrednio przy ławce drużyny, która straciła gola, zwłaszcza po kontrowersyjnej bramce.

Podnoszenie krążka

W przypadku przerwy w grze sędzia liniowy odpowiedzialny za połowę lodowiska, na której odbędzie się wrzutka, podjeżdża na odpowiednie miejsce wznowienia, monitorując jednocześnie wszystkich graczy. Jego partner po skontrolowaniu sytuacji na lodzie, podnosi krążek, przekazuje go sędziemu liniowemu przeprowadzającemu wznowienie i szybko udaje się na właściwą pozycję.

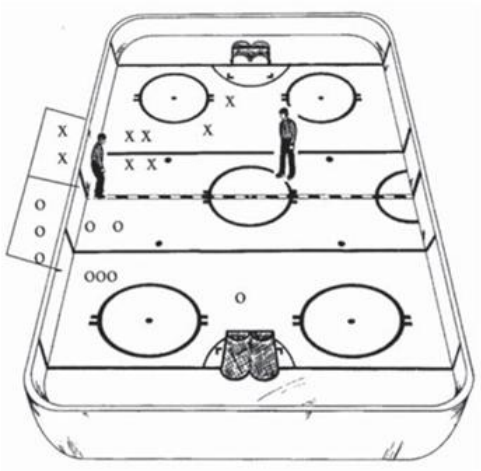
Po zdobyciu bramki sędzia liniowy odpowiedzialny za daną połowę lodowiska podniesie krążek po upewnieniu się, że między zawodnikami nie dochodzi do ewentualnych starć. Potem uda się na właściwą pozycję na środku lodowiska, naprzeciwko drugiego sędziego liniowego. Sędzia liniowy z tyłu również będzie obserwował zawodników pod kątem ewentualnych starć, jadąc w kierunku obszaru w środkowej części strefy, w której została zdobyta bramka. Gdy zawodnicy opuszczą strefę, wolny sędzia liniowy pojedzie tyłem do środka lodowiska, zachowując pełną widoczność zawodników, a następnie uda się na właściwą pozycję.

Podczas nakładania kary sędzia liniowy odpowiedzialny za przeprowadzenie wznowienia podjeżdża na miejsce wznowienia, podczas gdy jego partner podnosi krążek. Sędziowie powinni zawsze obserwować wszystkie ruchy zawodników i być gotowi do interwencji w przypadku jakichkolwiek potencjalnych sytuacji konfliktowych.

Ustawienie się na końcu tercji lub po zakończeniu meczu

Gdy rozlegnie się sygnał kończący tercję lub mecz, obaj sędziowie liniowi powinni zwracać uwagę na zawodników, aby zapobiec ewentualnym starciom. Gdy sytuacja się uspokoi, sędziowie liniowi powinni ustawić się przed ławkami rezerwowych, aby utrzymać zawodników w odseparowanych grupach.

Podczas ustawiania się zawodników do uścisku dłoni po meczu, sędziowie liniowi po jednej osobie powinni znajdować się po każdej stronie, po przekątnej w stosunku do siebie. W ten sposób powinni zapewnić pełną kontrolę jak największej grupy zawodników z różnych perspektyw.

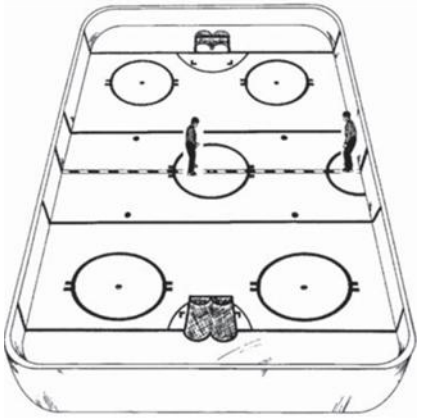

POZYCJONOWANIE SĘDZIÓW – system dwójkowy

Korzystając z systemu dwuosobowego, zauważysz, że ustawienie wymaga od sędziów połączenia pozycji przy linii bramkowej, jaką zajmuje sędzia główny, z pozycją przy niebieskiej linii, jaką zajmuje sędzia liniowy. Znaczna część materiału dotyczącego ustawienia, omówionego w ramach systemu trzyosobowego, będzie taka sama, jak ta, którą omawiamy w kontekście systemu dwuosobowego. Podczas zapoznawania się z systemem dwuosobowym proszę również przejrzeć techniki i procedury opisane dla sędziów głównych i sędziów liniowych. System z dwoma sędziami wymaga bardzo dobrej komunikacji i pracy zespołowej wśród sędziów.

Rozpoczęcie meczu

Na początku każdego meczu i każdej tercji sędzia prowadzący wznowienie stoi na środku lodowiska, twarzą do sędziów funkcyjnych. Jego partner zajmuje pozycję bezpośrednio naprzeciwko sędziego prowadzącego wznowienie i musi być gotowy do przemieszczenia się w obu kierunkach po rzuceniu krążka. W przeciwieństwie do sędziów liniowych w systemie trzyosobowym, sędziowie w systemie dwuosobowym będą na bieżąco zmieniać strony w zależności od przebiegu gry.

Ustawianie się podczas gry

Gdy gra opuszcza strefę neutralną i wkracza do strefy ataku, sędzia nie przeprowadzający wznowienia musi szybko zająć właściwą pozycję przy niebieskiej linii. Po podjęciu decyzji przy niebieskiej linii sędzia wjeżdża do strefy, aby zająć pozycję przy linii bramkowej (tak jak sędzia główny w systemie trzyosobowym). Sędzia tylny podjeżdża i zajmuje pozycję tuż za niebieską linią (sędzia liniowy w systemie trzyosobowym).

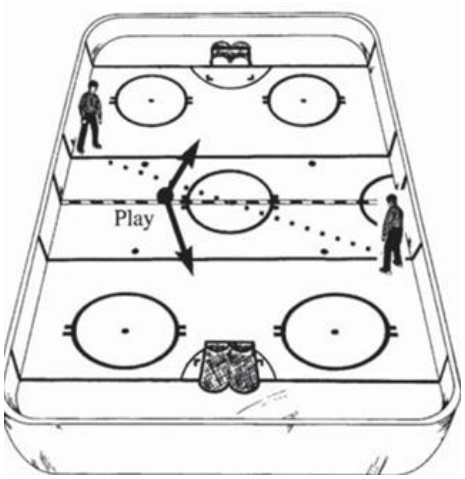
Zasadniczo sędzia w tercji końcowej będzie odpowiedzialny za obserwowanie całej akcji i będzie przerywał grę w przypadku zdobycia bramki lub zatrzymania krążka przez bramkarza. Sędzia z tyłu będzie odpowiedzialny za sygnalizowanie spalonych, ale również będzie obserwował akcję przed bramką a także zawodników znajdujących się z dala od akcji, których nie widzi sędzia w ustawiony w tercji końcowej.

Gdy akcja zmienia kierunek i przemieszcza się na drugi koniec tafli, sędzia tylny musi pozostać przy niebieskiej linii, dopóki nie upewni się, że akcja opuszcza strefę. Gdy akcja zdecydowanie opuszcza strefę, sędzia tylny jedzie tyłem do przeciwnej niebieskiej linii, aby zachować pełną widoczność akcji oraz graczy. Po podjęciu decyzji przy niebieskiej linii podąża za akcją do drugiej strefy końcowej i zajmuje właściwą pozycję na linii bramkowej, stając się teraz sędzią przednim. Drugi sędzia szybko wyjeżdża z strefy końcowej wraz z ostatnimi opuszczającymi ją zawodnikami i zajmuje właściwą pozycję na niebieskiej linii, stając się tym samym sędzią tylnym.

Gdy gra toczy się w strefie neutralnej, sędziowie powinni znajdować się na przeciwległych niebieskich liniach. Należy zwrócić uwagę, że we wszystkich przypadkach sędziowie zawsze zajmują pozycje po przekątnej względem siebie.

Ustawienie podczas wznowień

Podczas wznowień w strefie końcowej jeden sędzia przeprowadza wznowienie, podczas gdy drugi sędzia zajmuje pozycję na niebieskiej linii. Sędzia z tyłu powinien oddalić się o 3-5 metrów od bandy aby mieć lepszy widok na wznowienie. Po przeprowadzeniu wznowienia sędzia z tyłu utrzyma tę pozycję do momentu, aż gra opuści strefę. Sędzia prowadzący wznowienie przesunie się do linii bramkowej, jeśli gra pozostanie w strefie, lub będzie podążał za grą, gdy ta opuści strefę końcową.

W przypadku wznowienia gry w strefie neutralnej sędzia, który nie prowadzi wznowienia, ustawia się bezpośrednio naprzeciwko miejsca wznowienia. Sędzia ten musi mieć swobodę poruszania się w dowolnym kierunku w miarę

rozwoju sytuacji na tafli. Sędzia prowadzący wznowienie będzie reagował na przebieg gry oraz pozycję sędziego, który ma swobodę poruszania się.

Po zdobyciu bramki sędziowie zajmą takie same pozycje, jak na początku meczu lub tercji, przy czym sędzia przeprowadzający wznowienie będzie zwrócony twarzą do stolika sędziów funkcyjnych.

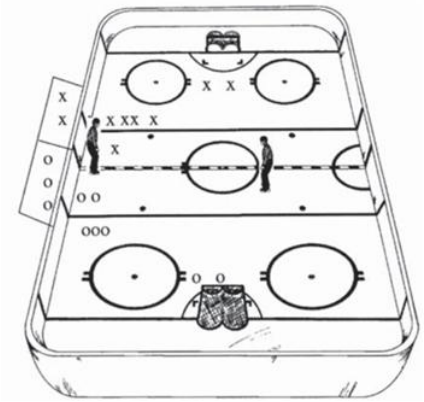
Ustawienie w strefie końcowej i na linii bramkowej

Należy zapoznać się z opisem ustawienia w okolicach linii bramkowej przeznaczonym dla sędziego głównego w systemie trzyosobowym. Sędzia w systemie dwuosobowym musi również znać pojęcia „BOP" i „złoty trójkąt" oraz będzie postępował zgodnie z tymi samymi procedurami i technikami, jakie stosuje sędzia główny w systemie trzyosobowym.

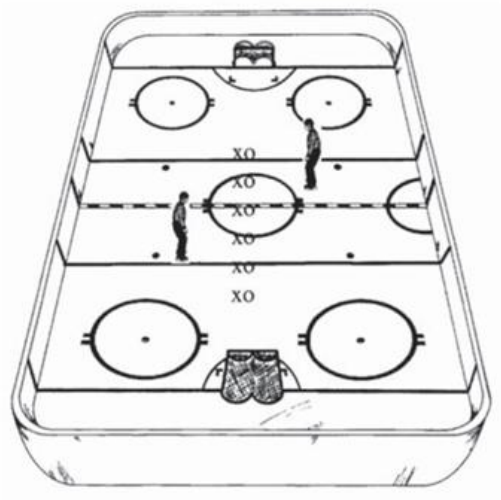

Pozycjonowanie się pod koniec tercji lub po zakończeniu meczu

Po zakończeniu każdej tercji lub meczu, głównym obowiązkiem sędziów jest obserwowanie zawodników pod kątem potencjalnych starć. Sędziowie powinni natychmiast udać się do każdego miejsca, w którym mogłoby dojść do starcia, gdy zabrzmi sygnał kończący tercję. Po upewnieniu się, że nie dojdzie do żadnych konfliktów, sędziowie powinni udać się do stref ławek rezerwowych, aby obserwować zawodników schodzących z ławki i separować ich od przeciwników.

Podczas ustawiania się zawodników do uścisku dłoni po meczu, sędziowie po jednej osobie powinni znajdować się po każdej stronie, po przekątnej w stosunku do siebie. W ten sposób powinni zapewnić pełną kontrolę jak największej grupy zawodników z różnych perspektyw.

Podnoszenie krążka

Podczas standardowej przerwy w grze spowodowanej zatrzymaniem się krążka lub spalonym, sędzia, który wstrzymał grę, po skontrolowaniu sytuacji na lodzie powinien udać się na miejsce wznowienia gry, aby wskazać miejsce wznowienia. Jego partner po skontrolowaniu sytuacji na lodzie, podniesie krążek, poda go partnerowi i szybko uda się na właściwą pozycję do wznowienia gry.

Po zdobyciu gola sędzia z okolicy bramki (jadąc tyłem i kontrolując graczy) zgłasza strzelca i asystentów sekretarzowi zawodów, podczas gdy sędzia usytuowany w okolicach linii niebieskiej po skontrolowaniu sytuacji na lodzie, podnosi krążek i przeprowadza wznowienie na środku tafli. Obaj sędziowie zachowują pełną czujność, obserwując zawodników a wznowienie następuje kiedy gracze i sędziowie są na prawidłowych pozycjach.

W trakcie nakładania kary sędzia, który ją sygnalizuje, zgłasza ją sekretarzowi (wcześniej jadąc tyłem i kontrolując graczy). W tym czasie jego partner po skontrolowaniu sytuacji na lodzie, podnosi krążek i przeprowadza kolejne wznowienie w odpowiednim punkcie wznowień, wynikającym z procedur.

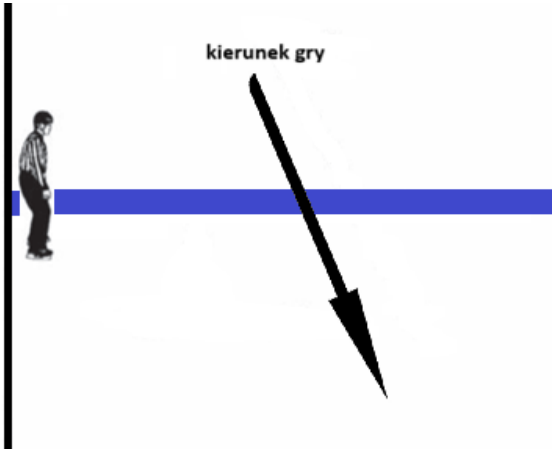

9. SPALONY

Pozycjonowanie na linii niebieskiej

Pozycjonowanie na linii niebieskiej jest kluczem aby znaleźć jak najlepszy punkt obserwacyjny zapewniający szerokie pole widzenia na linię po to, aby podjąć właściwą decyzję o spalonym.

Sędzia podejmując decyzję powinien znajdować się po wewnętrznej stronie linii niebieskiej w tercji ataku gdy gra przekracza linię. Nie jest to dokładnie narzucona pozycja w której sędzia musi się znajdować za każdym razem (czasami lepszym ustawieniem jest pozycja przed linią niebieską w tercji neutralnej). W pewnym stopniu zostawia się swobodę co do tak aby sędzia mógł znaleźć ustawienie gwarantujące jak najlepszy kąt widzenia na grę przekraczającą linię niebieską jak i widok na decydującą krawędź linii. Należy jednak zawsze pamiętać żeby znaleźć się na linii niebieskiej przed grą, osiągnięte może to być tylko poprzez aktywną jazdę na łyżwach i czytanie gry. Partner (w systemie dwójkowym lub sędzia liniowy w systemie trójkowym lub czwórkowym) musi również śledzić grę aby być gotowy zmienić partnera gdy ten znajdzie się w niekorzystnym ustawieniu lub kątem względem gry.

Celem jest zawsze praca zespołowa tak aby podjąć jak najlepsze decyzje w trakcie całego meczu.

Sygnalizacja na lini niebieskiej

Występują trzy podstawowe komunikaty sygnalizacyjne które są używane w trakcie odgwizdania spalonego lub gdy gra przekracza linię niebieską :

1.Sygnalizacja spalonego: Zatrzymaj grę gwizdkiem, następnie wyprostowane ramię i dłoń z prostymi złączonymi palcami skieruj w kierunku lini niebieskiej (ręka bez gwizdka).

2.Sygnalizacja spalonego odłożonego: Ramię bez gwizdka wyprostowane do góry wraz z złączonymi palcami skierowanymi w górę. Aby anulować spalonego odłożonego należy opuścić ramię w dół.

3.Brak spalonego: Rozłożone ramiona w bok na poziomie barków, wraz z dłońmi z prostymi złączonymi palcami w bok.

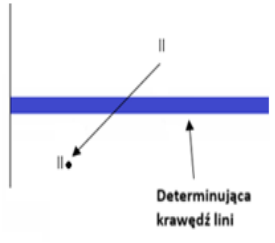
Spalony

Przepis 83.1 Przepisów gry w hokeja na lodzie

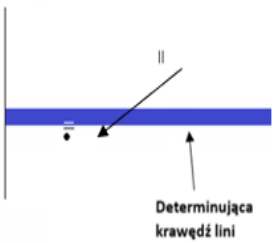
Gracze drużyny atakującej nie mogą wjechać do tercji ataku przed krążkiem. Pozycja łyżew gracza a nie jego kija jest czynnikiem decydującym czy gracz znajduje się na pozycji ,,spalonej''. Gracz znajduje się na pozycji ,,spalonej'' jeżeli obie jego łyżwy znajdują się całkowicie poza krawędzią linii niebieskiej, która bierze udział w grze.

Gracz nie znajduje się na pozycji spalonej, jeżeli jedna z jego łyżew ma kontakt z linią niebieską lub jest po „właściwej stronie“ linii w momencie, kiedy krążek całkowicie przekracza przednią krawędź linii niebieskiej. Po „właściwej stronie” linii oznacza obszar, który rozciąga się od wiodącej krawędzi linii w górę. Jeżeli łyżwa gracza nie opuściła płaszczyzny, zanim krążek całkowicie przekroczył przednią krawędź, to gracz nie jest uznany jako będący na pozycji spalonej na potrzeby tego przepisu.

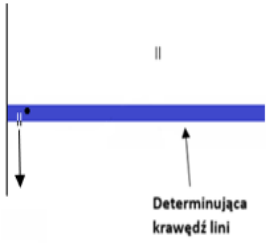
Gracz, który posiada kontrole nad krążkiem i przekracza linie niebieską przed krążkiem nie będzie uznany jako znajdujący się na pozycji ,,spalonej'' pod warunkiem, że był w posiadaniu i miał kontrolę nad krążkiem za pomocą kija zanim jego łyżwy przekroczą przednią krawędź linii niebieskiej.

Rys.1 Sytuacja spalonego

Rys.2 Sytuacja braku spalonego

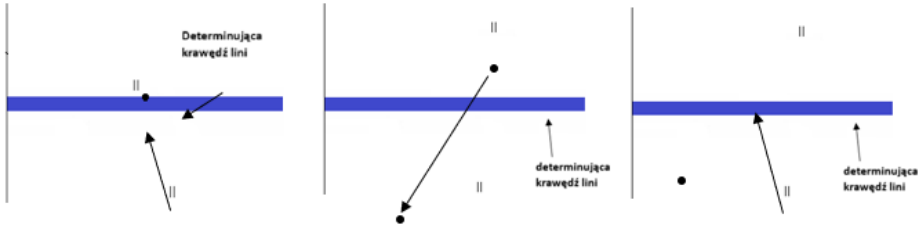
Rys.3 Sytuacja braku spalonego

Spalony odłożony

Przepis 83.3 Przepisów gry w hokeja na lodzie

Sytuacja, kiedy gracz (lub gracze) drużyny atakującej wjadą to strefy ataku zanim krążek przekroczył linie niebieską a drużyna broniąca ma możliwość wyprowadzić krążek ze swojej strefy obrony bez zbędnej zwłoki lub bez kontaktu fizycznego z graczem drużyny atakującej oraz sytuacja, kiedy drużyna atakująca jest w trakcie „oczyszczania strefy“. Jeżeli nastąpił ,,spalony odłożony'', sędzia liniowy opuści rękę, aby anulować ,,spalonego'' i zezwala na kontynuowanie gry, jeżeli wszyscy gracze drużyny zawiniającej „oczyścili strefę“ w tym samym momencie (kontakt łyżwy z linią niebieską, ocena 3D nie jest stosowana w tej sytuacji) umożliwiając w ten sposób ponowny wjazd do strefy ataku graczom drużyny atakującej, lub drużyna broniąca podała lub wyprowadziła krążek do strefy neutralnej

Jeżeli w trakcie sygnalizacji ,,odłożonego spalonego'' jakikolwiek gracz drużyny atakującej dotyka krążek, próbuje przejąć posiadanie „wolnego“ krążka, zmusza gracza drużyny broniącej do cofnięcia się z krążkiem w głąb własnej strefy obrony lub ma zamiar nawiązać kontakt fizyczny z graczem drużyny broniącej który jest w posiadaniu krążka to sędzia liniowy przerwie grę i zasygnalizuje ,,spalony''.

10. UWOLNIENIE

Procedura uwolnienia jest taka sama dla każdego z systemów sędziowania. Aby zaistniało uwolnienie muszą zostać spełnione poniższe kryteria:

- Jakikolwiek gracz drużyny o równej lub wyższej liczbie graczy (przewaga) względem drużyny przeciwnej strzela, zbija lub odbija z własnej połowy lodowiska (za linii czerwonej)
- Krążek przekroczył linię bramkową drużyny przeciwnej.
- Ocenić czy gracz drużyny broniącej jako pierwszy dotknie krążek, decyzja ta musi zostać podjęta najpóźniej w momencie gdy pierwszy z graczy (atakujący/broniący) znajdzie się na wysokości punktów wznowień w tercji końcowej (czynnikiem determinującym są łyżwy).

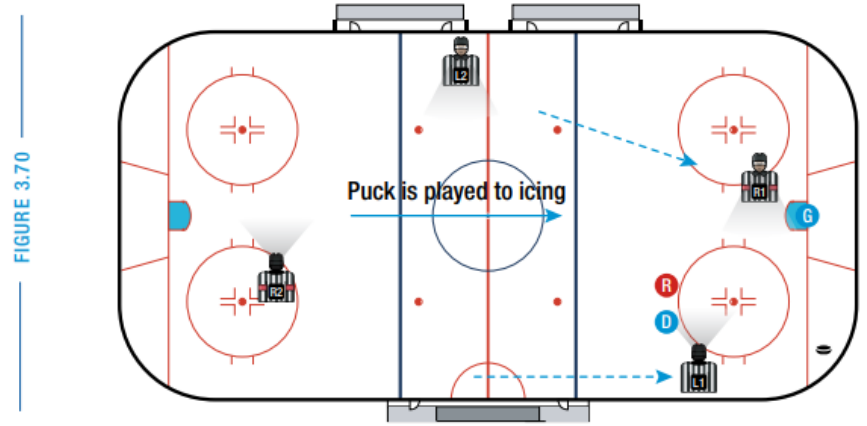
Jeżeli zostaną spełnione powyższe kryteria zostanie odgwizdane uwolnienie, jednak jeśli :

- Zawodnik drużyny atakującej wygrywa ,,wyścig'' i sędzia ocenia, że on przejmie krążek jako pierwszy.
- Drużyna ,,osiągnęła linię'' co oznacza że krążek znajdował się na kiju gracza i miał kontakt z linią czerwoną
- Wystrzelony krążek odbija się od ciała lub kija przeciwnika i przekracza linię bramkową.
- Wystrzelony krążek odbija się od ciała lub kija gracza znajdującego się na połowie przeciwnika i przekracza linię bramkową
- Jakikolwiek gracz (inny niż bramkarz) drużyny przeciwnej jest w stanie zagrać krążek zanim ten przekroczy linię bramkową a tego nie robi
- Krążek dotyka jakiejkolwiek części ciała bramkarza drużyny przeciwnej uwzględniając w to jego kij i łyżwy zanim przekroczy linię bramkową.
- Bramkarz opuszcza swoje pole bramkowe w celu zagrania krążka.

To potencjalne uwolnienie zostanie anulowane.

Procedura uwolnienia

Komunikacja pomiędzy sędziami i graczami jest kluczowym elementem podczas uwolnienia. Tylni sędzia (L2 rys) odpowiedzialny jest za kontrolę czy krążek został wystrzelony za linii czerwone bądź ,,osiągnął linię''. W momencie gdy potencjalne uwolnienie zostanie zasygnalizowane (Sygnalizacja Rys.1) sędzia ten za pomocą aktywnej jazdy podąża za grą przez czerwoną linię aby wesprzeć partnera.

Przedni sędzia (L1 rys) jest odpowiedzialnym za odgwizdanie lub anulowanie uwolnienia i musi jasno komunikować się z graczami, aktywna jazda jest tutaj kluczem umożliwiającym odpowiednie pozycjonowanie w celu podjęcia odpowiedniej decyzji o odgwizdaniu lub anulowaniu uwolnienia. W momencie gdy krążek przekroczy linię bramkową i nie zostały spełnione kryteria dotyczące anulowania uwolnienia, sędzia odgwizda uwolnienie. Jedynym momentem gdy przedni sędzia powinien zainicjować potencjalne uwolnienie jest sytuacja gdy tylni sędzia zauważył wystrzelenia krążka za linii. W tym przypadku kontakt wzrokowy, sygnalizacja werbalna lub nieformalny gest dłonią pozwoli zasygnalizować partnerowi o potencjalnym uwolnieniu.

Gdy tylko uwolnienie zostanie odgwizdane tylni sędzia po uprzedniej kontroli graczy, sygnalizuje (Sygnalizacja Rys.2) że zaistniało uwolnienie i następnie poprzez komunikację z atakującą drużynom aby ustalić po której stronie powinno odbyć się wznowienie. Priorytetem dla przedniego sędziego po zatrzymaniu gry jest kontrola graczy, następnie sędzia ten zabiera krążek i porusza się aktywnie do sędziego tylnego na punkt wznowień aby dostarczyć mu krążek. Po dostarczeniu krążka sędzia ten powinien zawsze jechać za bramkę i w kierunku pozycji na linii niebieskiej.

Rys.1 Sygnalizacja uwolnienia:
Ramię bez gwizdka wyprostowane do góry wraz z złączonymi palcami skierowanymi w górę.

Rys 2. Zaistniało uwolnienie
Tylni sędzia liniowy odwraca się tyłem względem linii niebieskiej krzyżując ramiona na wysokości klatki.

Rys 3. Uwolnienie anulowane
Rozłożone ramiona w bok na poziomie barków, wraz z dłońmi z prostymi złączonymi palcami w bok.

11. NAKŁADANIE KAR

Najbardziej widoczną częścią pracy sędziego jest nakładanie kar. Gdy dochodzi do przewinienia i gra zostaje przerwana, wszyscy uczestnicy meczu skupiają uwagę na sędziach. Z tego powodu sposób zachowania sędziego podczas nakładania kar w dużej mierze decyduje o szacunku i wiarygodności, jakimi będzie się cieszył.

Oczywiście sama decyzja musi być prawidłowa, jednak dobry sędzia potrafi również „sprzedać" mniej oczywistą decyzję poprzez pewne i zdecydowane zachowanie po użyciu gwizdka.

W tym rozdziale omówiono:

- prawidłową procedurę nakładania kar,
- oficjalne sygnały sędziowskie,
- podstawowe sytuacje związane z karami

Procedura nakładania kar

Sygnały sędziowskie są niezwykle ważnym elementem komunikacji.

Od momentu popełnienia przewinienia sędzia komunikuje się z zawodnikami, trenerami oraz kibicami za pomocą sygnałów.

- **Sygnał odłożonej kary** informuje, że przewinienie zostało zauważone i kara zostanie nałożona po przejęciu krążka przez drużynę zawiniającą lub gdy nastąpi przerwa w grze.
- **Gwizdek** oznacza zatrzymanie gry.
- **Sygnał kary** informuje, który zawodnik popełnił przewinienie i jaki rodzaj przewinienia został odgwizdany.
- Następnie sędzia podjeżdża do stolika sekretarza zawodów i ponownie pokazuje sygnał, aby poinformować kibiców oraz sędziów funkcyjnych.

Każdy z tych etapów jest ważną częścią procesu komunikacji.

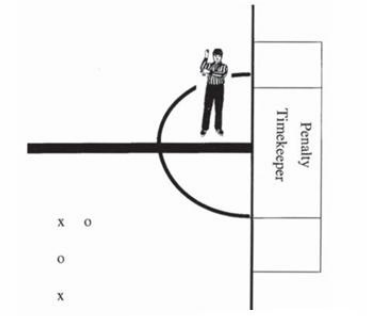
Po całkowitym zatrzymaniu gry sędzia:

Następnie sędzia:

- pokazuje odpowiedni sygnał przewinienia, jednocześnie głośno wypowiada nazwę przewinienia.

Kiedy zatrzymać grę

Jeżeli przewinienie popełnia drużyna będąca w posiadaniu krążka, sędzia natychmiast przerywa grę.

Jeżeli przewinienie popełnia gracz drużyny nieposiadającej krążek, sędzia stosuje sygnał odłożonej kary i pozwala kontynuować grę aż do momentu, gdy drużyna zawiniająca wejdzie w posiadanie krążka lub nastąpi przerwa w grze.

Dzięki temu drużyna niezawiniająca może wycofać bramkarza i wprowadzić dodatkowego zawodnika, zwiększając swoje szansę na zdobycie gola

Raportowanie kary sędziom funkcyjnym

Po oznajmieniu kary zawodnikom, sędzia musi zgłosić karę sekretarzowi zawodów. Sygnalizujący karę sędzia:

- wykonuje trzy szybkie kroki do przodu,
- odwraca się i jedzie tyłem do ławki kar.

Pozwala to cały czas obserwować ukaranego gracza oraz pozostałych zawodników. W razie potrzeby sędzia może wybrać trasę omijającą ukaranego gracza tak, aby uniknąć z nim niepotrzebnej konfrontacji.

Po zatrzymaniu przy ławce kar sędzia podaje/raportuje:

- numer zawodnika,
- kolor koszulki/nazwę drużyny,
- rodzaj przewinienia, jednocześnie ponownie pokazując odpowiedną sygnalizację.

Sędzia powinien przy tym zachować dobry kąt widzenia zarówno zawodników, jak i sekretarza zawodów.

Rytm wykonywania procedury

Bardzo ważnym elementem jest zachowanie stałego rytmu. Każda kara powinna być sygnalizowana w identycznej kolejności i tempie.

Prawidłowy rytm:

- buduje pewność siebie,
- zwiększa kontrolę nad sytuacją,
- pozwala stale obserwować zawodników.

Tempo powinno być spokojne i zdecydowane.

Częstym błędem jest wykonywanie sygnalizacji zbyt szybko lub bez pełnego zatrzymania się. Wówczas:

- zawodnicy i kibice mogą nie zauważyć sygnału,
- sędzia sprawia wrażenie zdenerwowanego lub spieszącego się.

Zaleca się ćwiczenie całej procedury przed lustrem, aby wypracować naturalny i pewny sposób wykonywania sygnałów.

Używanie gwizdka

Sposób używania gwizdka ma duży wpływ na wizerunek sędziego.

Zalecenia

- używaj jednego krótkiego, mocnego i wyraźnego gwizdka,
- stojąc – trzymaj gwizdek na wysokości klatki piersiowej,
- jadąc – trzymaj gwizdek z boku ciała,
- każdorazowo używaj podobnej siły dźwięku, co buduje pewność i konsekwencję.

Czego unikać

- wielokrotnego gwizdania,
- cichego gwizdka,
- długiego, przeciągłego gwizdu,
- trzymania gwizdka w ustach przed użyciem (grozi przypadkowym zagwizdaniem lub urazem zębów),
- gwizdania głośniej pod wpływem złości

12.SYGNALIZACJA

Sygnalizacja służy do komunikacji. Sygnały umożliwiają sędziom komunikowanie się między sobą oraz z zawodnikami, trenerami i widzami. Właśnie dlatego zostały opracowane i właśnie dlatego są niezbędne. Niezwykle ważne jest, aby sędziowie stosowali standardowe sygnały, które zostały opracowane, i aby nie odchodzili od nich na rzecz lokalnych wariantów. Będzie to nie tylko mylące dla innych sędziów, ale także dla zawodników i trenerów z różnych regionów. Sygnały powinny być zawsze wykonywane wyraźnie i spokojnie, a nigdy w sposób efektowny lub wrogi. Prawidłowe stosowanie sygnałów przez sędziów głównych i liniowych buduje wrażenie pewności siebie i kompetencji. Niezbędne jest, aby każdy sędzia rozumiał znaczenie sygnalizacji.

Dobry sędzia powinien często ćwiczyć sygnalizację z partnerem lub przed lustrem. Gdy sygnał zostanie dopracowany podczas treningu, będzie łatwiej go poprawnie wykonać w gorącej atmosferze meczu. Zauważysz, że większość sygnalizacji kar wykonywana jest na wysokości klatki piersiowej. Obszar ten znajduje się poniżej poziomu wzroku i pozwala sędziemu zachować pełny widok na otoczenie. Przy prawidłowym wykonaniu sygnały nie będą wykonywane przed twarzą sędziego i nie będą zasłaniać mu widoku na zawodników.

Podczas sygnalizacji:

TAK	NIE	DLACZEGO
Sędzia powinien sygnalizować karę w spokojnym, kontrolowanym tempie, gdy cała uwaga skupiona jest na nim	Śpiesz się z sygnalizowaniem kary	Uczestnicy i widzowie mogą przeoczyć sygnał lub pomyśleć, że sędzia jest zdenerwowany lub znudzony
Wykonaj sygnał w strefie przed klatką piersiową	Wykonuj sygnału w strefie zasłaniającej linię wzroku	Możesz zasłaniać swój widok na zawodników i w ten sposób przestać kontrolować sytuację na lodzie
Zachowaj spokojny i poważny wyraz twarzy	Śmiej się, uśmiechaj się lub okazuj złości	Możesz zastraszyć zawodnika albo sprawiać wrażenie braku powagi
Wykonaj prawidłowy sygnał w odpowiedni sposób	Stosuj kreatywnych lub wymyślonych sygnałów	Możesz wprowadzać w błąd lub sprawiać wrażenie niechlujstwa
Wymów na głos kolor koszulki, numer zawodnika i rodzaj przewinienia	Wypowiadaj na głos, czy jest to kara mniejsza czy większa, już podczas wstępnego sygnalizowania	Skazuje sędziego na podjęcie błędnej decyzji; wykorzystaj czas na dojechanie do ławki kar, aby przeanalizować decyzję dotyczącą wagi przewinienia
Zatrzymaj się całkowicie przed ławką sędziów	Kontynuuj jazdy lub przejeżdżaj obok ławki sędziów funkcyjnych bez zatrzymania	Sprawiasz wrażenie niechlujnego i jest trudniejsze do zauważenia przez sędziów funkcyjnych.
Zawsze powtórz sygnał przy ławce sędziów	Zapominaj o sygnalizacji dla sędziów funkcyjnych	Sekretarz może nie być w stanie dostrzec pierwotnego sygnału, powtórzona sygnalizacja informuje widzów, którzy nie byli w stanie go dostrzec za pierwszym razem

Przepis 24 - Rzut Karny

Przepis 41 - Rzucenie na bandę

Przepis 42 - Natarcie

Przepis 43 - Atak z tyłu

Przepis 44 - Podcięcie

Przepis 45 - Atak łokciem

Przepis 48 - Niedozwolony atak w głowę lub szyję

Przepis 50 - Atak kolanem

Przepis 51 - Ostrość / Bójka ciałem

Przepis 54 - Trzymanie

Przepis 54 - Trzymanie kija, sekwencja (1) i (2)

Przepis 55 - Hakowanie

Przepis 56 - Przeszkadzanie

Przepis 57 – Spowodowanie upadku przeciwnika

Przepis 58 - Uderzanie trzonkiem

Przepis 59 - Atak kijem trzymanym oburącz

Przepis 60 - Wysoki kij

Przepis 61 - Uderzanie

Przepis 62 – Kłucie, sekwencja (1) i (2)

Przepis 63 - Opóźnianie gry

Przepis 64 - Próba wymuszenia faulu/Przesadna reakcja na faul

Przepis 74 - Nadmierna liczba graczy na lodzie

Przepis 75 – Niesportowe zachowanie wznowienia

Przepis 76 - naruszenie procedury Ostrzeżenie

Przepis 78 - Krążek w bramce

Przepis 79 - Podanie ręką

Przepis 80 - Zagranie krążka wysoko uniesionym kijem

Przepis 81 - Uwolnienie (Zasygnalizowane)

Przepis 81 – Uwolnienie (Po odgwizdaniu)

Przepis 83 – Spalony (Zasygnalizowany)

Przepis 83 - Spalony (Po odgwizdaniu)

Przepis 87 - Czas dla drużyny

Przepis 101.1 - Hokej kobiet Niedozwolony atak ciałem

Różnice w sygnalizacji

Sędzia Liniowy

Brak Spalonego, brak uwolnienia itp.

Sędzia Główny

Brak gola, brak podania krążka ręką, brak zagrania krążka wysoko uniesionym kijem

13. PODEJMOWANIE DECYZJI

Sukces nowych sędziów będzie zależał przede wszystkim od znajomości Przepisów Gry oraz umiejętności zajmowania odpowiedniej pozycji. Niemal każdy posiada dobrą, podstawową zdolność oceny sytuacji. Nawet początkujący sędzia będzie w stanie ustalić, czy doszło do spalonego, pod warunkiem, że znajduje się w odpowiedniej pozycji do podjęcia decyzji. Jeśli chodzi o rozpoznawanie kar, na najniższych poziomach hokeja wymagana jest podstawowa zdolność oceny sytuacji. W takich przypadkach znajomość przepisów jest kluczowym elementem pozwalającym na właściwą ocenę sytuacji oraz możliwość nauczania zasad gry poprzez egzekwowanie przepisów wobec wszystkich uczestników.

Sędziowie są też nauczycielami

Rola sędziego na dziecięcych poziomach hokeja sprowadza się bardzo często do roli nauczyciela. Zawodnicy, trenerzy, rodzice i widzowie wszyscy polegają na tym, że sędzia zna przepisy i uczą się na podstawie sposobu, w jaki sędzia je stosuje. Często mogą oni mieć do czynienia z hokejem po raz pierwszy i posiadać bardzo niewielką wiedzę na temat przepisów gry. Dobry sędzia będzie nie tylko stosował przepisy na tym poziomie, ale także dołoży wysiłków, aby wszyscy uczestnicy meczu lepiej zrozumieli przepisy, opuszczając lodowisko. W niższych kategoriach wiekowych, kary są zawsze karami i gdy mają miejsce na poziomach U8 i U10, powinny zawsze być nakładane. Ta zasada sprowadza się do prawidłowej interpretacji przepisów, a nie do korzystania przez sędziego z własnego osądu. Na przykład na niższych poziomach:

- Spowodowanie upadku przypadkowe lub celowe zawsze kara
- Uderzenie wysokim kijem przeciwnika przypadkowe lub celowe zawsze kara
- Natarcie lub ostrość przypadkowe lub celowe zawsze kara
- Trzymanie przeciwnika przypadkowe lub celowe zawsze kara
- Uderzenie kijem przypadkowe lub celowe zawsze kara

W miarę jak sędziowie awansują na wyższe poziomy, coraz większą rolę odgrywa zdolność oceny sytuacji, której się uczą. Jedną z rzeczy, która nigdy się nie zmienia, jest znaczenie znajomości przepisów. W miarę zdobywania doświadczenia szybko przekonasz się, że dobra ocena sytuacji nie jest w stanie ukryć braku znajomości przepisów, a pełne i dogłębne zrozumienie przepisów nie zrekompensuje złej oceny sytuacji. Jako początkujący sędzia skup się na razie na znajomości przepisów, a umiejętność właściwej oceny sytuacji przyjdzie wraz z doświadczeniem. Rozpoczynając sędziowanie, należy zdać sobie sprawę, że korzystanie z własnej oceny sytuacji zazwyczaj przynosi pozytywne skutki. W razie wątpliwości co do decyzji sędziowskiej kieruj się intuicją, która najczęściej okaże się słuszna. Ważne jest, aby nie oceniać sytuacji z góry i nie reagować przed uzyskaniem wszystkich informacji. Pozwól, aby sytuacja przebiegła swoim torem, zanim zareagujesz w odpowiedni sposób.

14. PRZYZNAWANIE GOLI I ASYST

Gole są najważniejszym wydarzeniem w meczu zarówno dla zawodników, jak i trenerów oraz widzów. Liczba bramek zdobytych przez drużynę decyduje o wyniku meczu i służy jako jedna z miar sukcesu drużyny w danym roku.

Przyznawanie bramek i asyst

Jako sędzia masz obowiązek:

• Ustalić, czy krążek całkowicie przekroczył linię bramkową;

• Przypisać bramkę zawodnikowi, który wbił krążek do bramki przeciwnika lub był ostatnim zawodnikiem atakującym, który posiadał krążek;

• Jeśli krążek wpadnie do bramki w wyniku działania obrońcy, przyznać bramkę ostatniemu graczowi z drużyny strzelającej, który zgodnie z przepisami zagrał krążkiem;

• Przyznać punkty zawodnikowi (zawodnikom), który brał udział w akcji bezpośrednio poprzedzającej bramkę;

• Przyznać maksymalnie dwie asysty do strzelonego gola;

• Zawodnik może otrzymać punkty za bramkę lub asystę, ale nie za obie w tej samej akcji

• Nie uznać bramki, gdy:

– krążek wpadnie do bramki bezpośrednio po odbiciu od sędziego;

– zawodnik atakujący kopnie krążek, a ten wpadnie do bramki;

– krążek zostanie niezgodnie z przepisami skierowany (ręką lub stopą) przez zawodnika atakującego do bramki przeciwnika;

Procedura przyznawania bramek i asyst

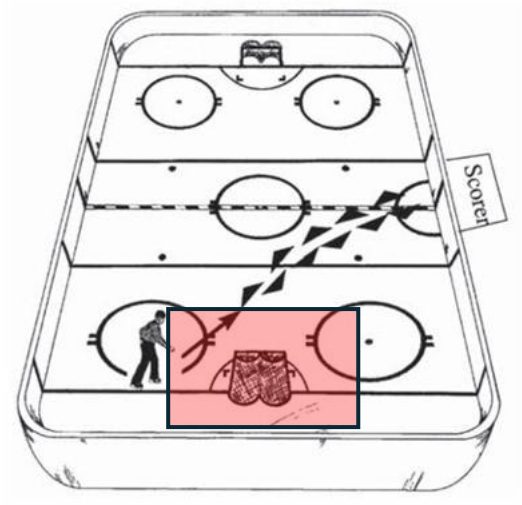
Postępując zgodnie z poniższą procedurą, wykazujesz się odpowiednimi umiejętnościami i znajomością zasad przyznawania bramek. To pozwoli wykazać Twoje kompetencje i wzmocni twoją wiarygodność jako dobrego sędziego.

Sędzia główny lub sędzia przedni (zajmujący właściwą pozycję na linii bramkowej) jest odpowiedzialny za przyznawanie bramek i asyst. Jeśli nie masz pewności, którzy zawodnicy przyczynili się do zdobycia bramki, możesz poprosić o pomoc swojego partnera (partnerów).

• Gdy zostanie zdobyta bramka, sędzia główny wskaże ręką, w której nie trzyma gwizdka, w kierunku bramki, do której wpadł krążek, i zagwiżdże.

• Zatrzymaj się, aby sprawdzić, czy nie dochodzi do jakichkolwiek sprzeczek lub problemów wynikających ze zdobycia bramki (na czerwono zaznaczona jest potencjalnie najbardziej „gorąca” strefa, gdzie najczęściej dochodzi do fizycznych eskalacji), a następnie zrób kilka (3-5) kroków do przodu, po czym odwróć się i jedź tyłem w kierunku ławki sędziów funkcyjnych, obserwując przy tym wszystkich graczy.

• Poinformuj sekretarza o numer zawodnika, któremu przypisano bramkę, a następnie asystę (asysty). (na przykład: 17 zielony od 2 i 19.)

• Potem należy zająć odpowiednią pozycję (na czerwoną linię naprzeciwko swojego partnera w przypadku stosowania systemu dwóch sędziów) w celu przeprowadzenia procedury wznowienia gry.

• W systemie 2 sędziów sędzia spod niebieskiej linii podniesie krążek (obserwując jednocześnie zawodników i ławki graczy) i przeprowadzi kolejne wznowienie na środku lodowiska, kiedy jego partner zajmie odpowiednią pozycję. W przypadku stosowania systemu z trzema sędziami krążek podniesie przedni sędzia liniowy i przekaże go sędziemu głównemu na środku lodowiska, a następnie zajmie odpowiednią pozycję.

Procedura w przypadku nieuznania bramki

• Sędzia gwiżdże i sygnalizuje brak gola (wash-out).

• Należy podjechać do ławki sędziów funkcyjnych i podać powód,

dlaczego bramka nie została uznana.

• W przypadku, kiedy sytuacja nie jest zrozumiała dla atakującej drużyny, sugeruje się, żeby sędzia podjechał do zainteresowanej ławki graczy i nie wdając się długie dyskusje, wyjaśnił przyczynę nieuznania gola. Drugi sędzia (w systemie 2 sędziów) lub jeden z sędziów liniowych (w systemie 3 sędziów) powinni towarzyszyć, wyjaśniającemu sędziemu, podczas komunikacji z ławką graczy.

15. ZMIANA ZAWODNIKÓW

W trakcie meczu są cztery sytuacje, w których drużyna dokonuje zmian zawodników. Są to:

• W trakcie toczącej się gry (zmiana lotna)

• Przedwczesna wymiana bramkarza

• Koniec kary

• Podczas przerw w grze

Każda z tych sytuacji ma swoje własne procedury i zasady. Dla sędziego jest to kolejna okazja, by wykazać się znajomością przepisów i zaprezentować umiejętność prawidłowego stosowania odpowiednich procedur w odpowiednich sytuacjach.

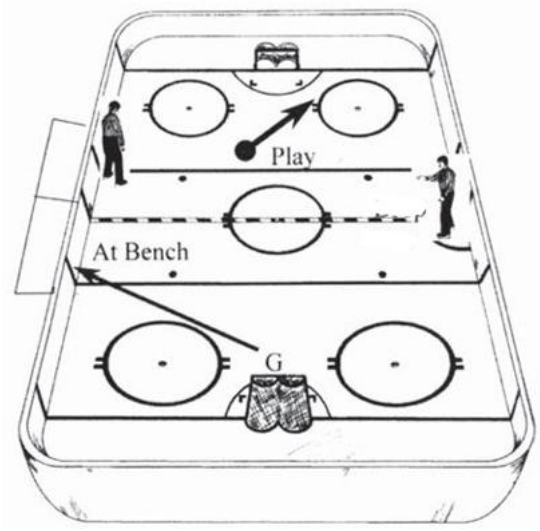
W trakcie gry toczącej się gry

Zmiany zawodników na lodzie mogą odbywać się w dowolnym momencie z ławki graczy w trakcie gry. (Jest to tzw. lotna zmiana). Sędzia musi upewnić się, że zawodnik udający się na ławkę znajduje się na ławce i jest poza grą, zanim zmiennik weźmie udział w akcji. Jeśli zmiennik weźmie udział w akcji, zanim zawodnik schodzący z lodowiska znajdzie się na ławce, zostanie nałożona kara mniejsza dla drużyny za nadmierną liczbę zawodników na lodzie. W przypadku, gdy którykolwiek z zmieniających się zawodników zostanie przypadkowo uderzony krążkiem, nie jest nakładana żadna kara, a gra toczy się dalej. Główna odpowiedzialność za tę sytuację spoczywa na sędzim tylnym, ale decyzję może podjąć każdy sędzia na lodzie. Jako sędzia liniowy w systemie trzech sędziów, zatrzymasz grę i zgłosisz naruszenie sędziemu głównemu, który nałoży karę. Najczęściej decyzję podejmuje ten sędzia, który ma najlepszą (szeroką) perspektywę na całą sytuację.

Przedwczesna wymiana bramkarza

Zmiana bramkarza na zawodnika z pola może nastąpić w dowolnym momencie meczu, ale najczęściej ma miejsce, gdy na drużynę przeciwną sygnalizowana jest kara odłożona lub gdy drużyna potrzebuje dodatkowego napastnika pod koniec meczu, ponieważ przegrywa. Za tę sytuację odpowiada sędzia tylny lub sędzia liniowy z tyłu w systemie trzech sędziów. Sędzia kontroluje takie zdarzenie. Jeśli zmiana odbywa się, gdy bramkarz znajduje się przy ławce rezerwowych, uznaje się ją za prawidłową. Sędzia pozwala na kontynuację gry. Jeśli bramkarz nie znajduje się przy ławce w momencie dokonywania zmiany, sędzia tylny (sędzia liniowy w systemie z trzema sędziami) przerywa grę, gdy drużyna popełniająca przewinienie jest w posiadaniu krążka.

W systemie 3 sędziów po zatrzymaniu gry tylni sędzia liniowy zgłosi przewinienie sędziemu głównemu i wskaże miejsce wznowienia, jednocześnie kierując się na miejsce, aby przeprowadzić wynikające z tego wznowienie. Jego partner liniowy podniesie krążek, przekaże go partnerowi i zajmie normalną pozycję do wznowienia gry, wynikającą z przepisów. Jeśli gra została zatrzymana po połowie atakującej w stosunku do środkowej czerwonej linii drużyny popełniającej przewinienie, miejscem wznowienia jest punkt wznowienia gry na środku lodowiska. Gdy gra zostanie zatrzymana po stronie obronnej czerwonej linii środkowej drużyny, która popełniła przewinienie, miejscem wznowienia będzie najbliższy punkt wznowień w strefie, w której gra została zatrzymana.

Koniec kary

Po wygaśnięciu kary ukarany zawodnik może włączyć się do gry (jeśli karą, którą odsiadywał była karą osłabiającą zespół) lub musi udać się po lodzie do ławki rezerwowych w celu dokonania zmiany na innego gracza (gracz po wygaśnięciu kary nie może pozostać na ławce kar, a aby jego współpartner z ławki graczy zastąpił go w trwającej akcji). Za naruszenie tego przepisu nakłada się taką drużynę karę techniczną.

Podczas przerw w grze

Po zatrzymaniu gry każda drużyna może dokonać zmiany zawodników w określonym w przepisach czasie, przy czym drużyna gospodarzy ma prawo do dokonania ostatniej zmiany. Zmiana jednego lub więcej zawodników stanowi zmianę linii. O ile sędzia nie wyrazi na to zgody, bramkarz nie może udać się na ławkę graczy podczas przerw w grze (nie dotyczy przerwy na żądanie tzw. Time Out). W przypadku naruszenia tej zasady drużyna musi albo dokonać zmiany bramkarza, albo zostanie na nią nałożona kara mniejsza techniczna.

16. KONTUZJOWANI GRACZE

Jednym z głównych obowiązków sędziego na lodzie jest zapewnienie bezpiecznej i przyjaznej atmosfery wszystkim uczestnikom meczu. Chociaż nikt nie chce być świadkiem kontuzji zawodnika, zdarzają się przypadki, w których młody hokeista doznaje niewielkiej lub poważnej kontuzji. Sędzia musi umieć odpowiednio zareagować w takich sytuacjach, nie tylko po to, by chronić kontuzjowanego zawodnika przed dalszymi lub poważniejszymi urazami, ale także po to, by zapewnić uczciwe warunki rozgrywki. W poniższej części szczegółowo opisano procedury sędziowskie dotyczące postępowania w przypadku kontuzji.

Przerwanie gry

Gdy zawodnik doznaje kontuzji, sędziowie muszą być świadomi wszystkiego, co dzieje się na lodzie. Jeśli sędzia ma jakiekolwiek wątpliwości co do tego, czy kontuzja ma poważny charakter, musi natychmiast przerwać grę. Zawsze warto zachować nadmierną ostrożność i przerwać grę, gdy pojawiają się wątpliwości co do stopnia ciężkości kontuzji.

Gdy sędzia ma pewność, że nie doszło do poważnej kontuzji, powinien wstrzymać się z przerwaniem gry do momentu, gdy drużyna kontuzjowanego zawodnika będzie w posiadaniu krążka w sytuacji, w której nie ma możliwości zdobycia bramki. Procedura ta ma na celu zapewnienie fair-play przeciwnikowi, który może mieć realną szansę na zdobycie bramki. Zawodnik mógł doznać kontuzji w wyniku zdarzenia, za które przeciwnik nie ponosi winy, lub może udawać kontuzję po przewróceniu, aby doprowadzić do przerwania gry lub uniemożliwić drużynie przeciwnej zdobycie bramki.

Po zatrzymaniu gry

Gdy gra zostanie zatrzymana z powodu kontuzji zawodnika, najbliższy sędzia powinien natychmiast podjechać do kontuzjowanego zawodnika. Ma to na celu upewnienie się, że kontuzja nie jest poważna, oraz poinformowanie zawodnika, że pomoc jest w drodze. Sędzia ten powinien również dać znak trenerowi lub fizjoterapeucie, aby wjechali na lód, gdy stwierdzi, że kontuzjowany zawodnik potrzebuje pomocy.

Sędzia może również uspokoić przestraszonego zawodnika, rozmawiając z nim i pytając, w której części ciała czuje ból. Informacja ta może okazać się pomocna, gdy przybędzie trener lub fizjoterapeuta drużyny. W tym czasie twój partner (lub partnerzy) powinien (powinni) obserwować pozostałych graczy, aby upewnić się, że nie dojdzie do ewentualnej bójki graczy. Dobrą praktyką dla sędziego pozostającego na lodzie jest pomoc trenerowi i/lub fizjoterapeucie w wejściu na lód, aby upewnić się, że nie poślizgną się ani nie upadną i sami nie doznają kontuzji. Jednak zdrowy rozsądek powinien podpowiadać nam, aby unikać trenera, który jest zdenerwowany.

Sędzia nie powinien udzielać pomocy medycznej zawodnikowi, chyba że jest to absolutnie konieczne i posiada odpowiednie przeszkolenie. Trener lub fizjoterapeuta ponosi ostateczną odpowiedzialność za opiekę nad zawodnikiem i często dysponuje niezbędnym przeszkoleniem, aby skutecznie zająć się zawodnikiem. W razie wątpliwości najlepszym rozwiązaniem dla sędziego jest nie dotykać ani nie przenosić zawodnika, chyba że życie zawodnika jest zagrożone. Niewłaściwy ruch, nawet jeśli wynika z dobrych intencji, może spowodować poważniejsze obrażenia i narazić sędziego na trudną sytuację prawną. Samo zasygnalizowanie swojej obecności będzie skutecznym

sposobem poinformowania zawodnika, że wkrótce otrzyma odpowiednią pomoc.

Gdy personel drużyny dotrze do kontuzjowanego zawodnika, sędziowie powinni się cofnąć i pozwolić mu zająć się zawodnikiem. Należy pozostać na tyle blisko, aby w razie potrzeby udzielić pomocy w nagłych wypadkach, oraz być przygotowanym do wezwania pomocy medycznej.

Sędziowie powinni jednak znajdować się w wystarczającej odległości od kontuzjowanego zawodnika i personelu drużyny, aby uniknąć niepotrzebnych komunikatów ze strony zawodnika lub trenera. Mogą oni być rozgniewani tym, że nie odgwizdano faulu, lub po prostu sfrustrowani faktem, że doszło do kontuzji. Sędziowie są zazwyczaj dość łatwym celem dla tej frustracji. Sędziowie powinni ustawić się w wystarczającej odległości, aby zminimalizować ryzyko obelg i uniknąć nieprzyjemnych sytuacji. Jeśli sędziowie znajdują się na tyle blisko, że trener lub zawodnik może ich obrażać bez świadomości innych osób, trudno będzie nałożyć karę. W takim przypadku warto przypomnieć trenerowi, aby zajął się kontuzjowanym zawodnikiem.

Przed usunięciem zawodnika z lodu należy zapewnić wystarczającą ilość czasu na właściwą ocenę kontuzji i udzielenie mu pomocy. W większości przypadków kontuzjowany zawodnik również będzie chciał jak najszybciej zejść z lodu, po czym gra może być kontynuowana. Sędzia, który dąży, by usunąć kontuzjowanego zawodnika jak najszybciej z lodu, jest postrzegany jako osoba, która spieszy się, by zakończyć mecz i nie dba o bezpieczeństwo zawodników.

Istnieje kilka zasad, o których sędzia powinien wiedzieć przed rozpoczęciem gry. Jeśli gra została przerwana z powodu kontuzji zawodnika, zawodnik ten musi opuścić lodowisko do czasu wznowienia gry, nawet jeśli nie odniósł poważnej kontuzji lub sędzia popełnił błąd, przerywając grę. Inna zasada dotycząca kontuzjowanych zawodników odnosi się do obecności krwi. Zawodnik lub bramkarz, który krwawi, powinien zostać usunięty z tafli do czasu ustania krwawienia i opatrzenia rany. Wymagane jest również, aby wszelki zabrudzony krwią sprzęt został wymieniony lub odkażony, zanim zawodnik będzie mógł wziąć udział w meczu.

Kwestie dotyczące obecności krwi mają również zastosowanie w stosunku do sędziów i są zwarte w oficjalnych przepisach gry w hokeja.

17. SPRZĘT ZAWODNIKÓW - wymagania

Choć ostateczna odpowiedzialność za stosowanie odpowiedniego sprzętu ochronnego spoczywa na zawodniku, sędziowie muszą zwracać uwagę na wszelkie uchybienia w tym zakresie i odpowiednio na nie reagować. Istnieją cztery elementy wyposażenia ochronnego, które zawodnicy muszą nosić przez cały czas. Elementy te muszą być zatwierdzone do gry w hokeja na lodzie.

Wymogiem dotyczącym pozostałych elementów wyposażenia ochronnego (ochraniaczy łokci, goleni itp.) jest to, aby były one zgodne z przepisami i noszone w sposób zgodny z ich przeznaczeniem.

Sprzęt ochronny

Zapoznaj się z poniższą tabelą, aby uzyskać informacje na temat wymaganego sprzętu ochronnego w kategoriach rozgrywkowych do lat 18 (U18).

SPRZĘT	OBOWIĄZUJE	KLUCZOWE PUNKTY	PRZEWINIENIE
Łyżwy	Wszyscy zawodnicy	- Hokejowe łyżwy (nie można używać łyżew do jazdy figurowej czy też jazdy szybkiej) - Odpowiednio długie i osłonięte ostrza	Usunięcie zawodnika z lodu, do czasu korekty
Kaski	Wszyscy zawodnicy	- Kask wyprodukowany i zatwierdzony specjalnie do gry w hokeja na lodzie - Pasek podbródkowy prawidłowo zapięty - Ochraniacze uszu muszą być prawidłowo zamontowane	Usunięcie zawodnika z lodu i ostrzeżenie dla drużyny. Kolejne wykroczenie – kara mniejsza.
Ochraniacz na szyję	Wszyscy zawodnicy	- Ochraniacz przeznaczony do tego celu i zakrywający możliwie jak największą powierzchnię szyi - Prawidłowo założony i zapięty	Usunięcie zawodnika z lodu i ostrzeżenie dla drużyny. Kolejne wykroczenie – kara mniejsza.
Ochrona twarzy	Zawodnicy do kategorii U-18 włącznie oraz kobiety – pełna ochrona (krata bądź pełna pleksa)	- Ochrona twarzy prawidłowo przymocowana - Gracze nie mogą nosić kolorowych lub przyciemnianych pleks, które uniemożliwiają nawiązanie kontaktu wzrokowego z graczem - Bramkarz musi posiadać maskę tak skonstruowana, aby ani krążek, ani łopatka kija nie mogły przedostać się przez jej otwory	Usunięcie zawodnika z lodu i ostrzeżenie dla drużyny. Kolejne wykroczenie – kara mniejsza.
Wskazówki	Wszyscy muszą zakładać sprzęt ochronny w sposób jaki jest do tego przeznaczony	Sprzęt musi odpowiadać standardom bezpieczeństwa i być używany tylko do ochrony Graczy, a nie do wzmocnienia lub poprawy umiejętności gry lub do spowodowania obrażeń u przeciwnika.	Za grę w sprzęcie niebezpiecznym najpierw ostrzeżenie, później kara mniejsza

Niebezpieczny sprzęt

Do obowiązków sędziego na lodzie należy również stałe zwracanie uwagi na niebezpieczny lub niedozwolony sprzęt. Pamiętaj, że jednym z Twoich najważniejszych zadań jako sędziego jest dbanie o bezpieczeństwo wszystkich uczestników meczu. Do przykładów sprzętu, który może zostać uznany za niedozwolony lub niebezpieczny, należą:

• rękawice z odsłoniętą całą częścią dłoniową lub jej fragmentem

• ochraniacze wykonane z metalu lub materiałów mogących spowodować obrażenia

• opatrunki lub szyny wykonane z twardego, nieustępliwego materiału bądź niepokryte ochronną wyściółką z pianki

• kije częściowo uszczerbione na końcu łopatki

• biżuteria, która nie jest zakryta elementami sprzętu ani przymocowana do ciała taśmą

Gdy sędzia uzna element wyposażenia za niebezpieczny, zawodnik musi zostać wycofany z gry do czasu wymiany tego elementu lub usunięcia zagrożenia.

Pomiar sprzętu

W niektórych przypadkach sędzia może zostać poproszony o przeprowadzenie pomiaru sprzętu. Istnieje kilka podstawowych zasad i procedur, których należy przestrzegać i o których wszyscy sędziowie muszą wiedzieć:

• o pomiar może poprosić tylko kapitan lub jego asystent i tylko w trakcie przerwy w grze

• sędzia może dokonać pomiaru sprzętu, tylko jeżeli był on użyty już podczas meczu

• maksymalnie jeden pomiar sprzętu na drużynę w danej przerwie w grze

• zawodnik, którego sprzęt jest mierzony musi być w tym momencie na lodzie

• jeżeli żądanie pomiaru sprzętu okazuje się nieuzasadnione, to drużyna żądająca pomiaru otrzymuje karę mniejszą techniczną

Przedstawiliśmy kilka podstawowych zasad dotyczących pomiaru sprzętu, które pomogą nowemu sędziemu zareagować na prośbę o pomiar sprzętu. Miejmy nadzieję, że drużyny będą po prostu rozgrywać mecz bez zbędnych opóźnień związanych z pomiarem sprzętu.

18. SPRZECZKI, BÓJKI NA LODZIE

Konflikty na lodowisku to sytuacje, w których bezpieczeństwo zawodników i sędziów jest zagrożone. Nawet zdarzenie postrzegane jako niegroźne – na przykład przepychanka przy bandzie między dwoma zawodnikami z kategorii wiekowej do lat 12 – może przerodzić się w poważniejszy incydent z udziałem większej liczby graczy, niosący ze sobą wysokie ryzyko kontuzji. Dlatego też reakcja sędziego nawet na najbardziej błahy konflikt ma kluczowe znaczenie dla utrzymania ogólnego bezpieczeństwa podczas gry.

Procedury i zasady przedstawione w niniejszym podręczniku opracowano tak, aby umożliwić skuteczne reagowanie na ewentualne konflikty, przy czym priorytetem pozostaje bezpieczeństwo wszystkich uczestników gry. Warto zapoznać się z tymi podstawowymi procedurami, gdyż stanowią one fundament umiejętności skutecznego radzenia sobie z konfliktami na wyższych szczeblach rozgrywek hokejowych.

Świadomość

Najskuteczniejszym sposobem radzenia sobie przez sędziego z konfliktami jest zapobieganie ich powstawaniu. Dobra spostrzegawczość pozwala uniknąć niemal wszystkich spięć, zwłaszcza na niższych szczeblach rozgrywek hokejowych. Kompetentny sędzia potrafi przewidzieć potencjalne problemy między zawodnikami i dostrzec momenty, w których narasta między nimi napięcie. Przykładowo, zawodnik, który wcześniej w meczu padł ofiarą niesportowego zagrania, może w dalszej części gry szukać okazji do rewanżu. Sędzia wykazujący się czujnością zwróci szczególną uwagę na takich graczy i będzie gotów szybko wkroczyć między nich, gdy gra zostanie przerwana.

Gdy rozbrzmi gwizdek, sędziowie muszą szybko znaleźć się między zawodnikami, zanim dojdzie do awantury. Należy kontrolować te strefy lodowiska, w których często dochodzi do spięć – na przykład obszar przed bramką czy okolice bandy w sytuacji, gdy krążek został unieruchomiony. Sędzia wykazujący się czujnością będzie zawsze świadomy istnienia takich newralgicznych miejsc i po przerwaniu gry szybko skieruje się w ich stronę, by sprawować nad nimi kontrolę.

Bezpieczeństwo

Absolutnym priorytetem dla sędziów w trakcie incydentu z udziałem zawodników jest bezpieczeństwo zarówno graczy, jak i **samych arbitrów**. W przypadku startu bójki na lodzie należy każdorazowo przestrzegać poniższych procedur bezpieczeństwa. Ich zlekceważenie naraża na niebezpieczeństwo zarówno zawodników, jak i samych sędziów.

• Natychmiast nakaż zawodnikom niebiorącym udziału w zajściu udanie się w kierunku ławek graczy lub – w przypadku bramkarza – do swojego pola bramkowego. Jeśli do incydentu dochodzi przed ławkami graczy lub w polu bramkowym, skieruj zawodników w neutralną część tafli, z dala od drużyny przeciwnej. Procedura ta ma na celu zminimalizowanie ryzyka kolejnych starć oraz zwolnienie przestrzeni dla walczących zawodników.

• Usuń z miejsca zdarzenia wszelki sprzęt (kije, rękawice, kaski), aby nie przeszkadzał on zawodnikom ani sędziom rozdzielającym walczących. Pozwoli to uniknąć przypadkowego potknięcia się uczestników o leżące na lodzie przedmioty.

• Sędziowie powinni wyjąć gwizdki z dłoni i schować je do kieszeni. Zapobiega to zahaczeniu gwizdkiem o elementy sprzętu lub przypadkowemu zranieniu zawodnika.

• Komunikuj się z partnerem i zawodnikami. Daj im do zrozumienia, że jesteś na miejscu i walka musi zostać przerwana. Przed przystąpieniem do rozdzielania zawodników ustalcie (nawet już na etapie ustaleń przedmeczowych), którym z nich zajmie się każdy z sędziów. Pozwoli to uniknąć zamieszania i sytuacji, w której obaj sędziowie próbują zająć się tym samym zawodnikiem. Wystarczy proste hasło, np. „Ja biorę białego".

• Nigdy nie wkraczaj w miejsce starcia w pojedynkę. Narażasz się na cios pięścią ze strony zawodnika, a także możesz stworzyć okazję do łatwego uderzenia dla przeciwnika zawodnika, którego akurat przytrzymujesz. Zawsze czekaj na partnera, aby wkroczyć do akcji wspólnie.

• Nigdy nie chwytaj zawodnika od tyłu. Zawsze podchodź do walczących z boku lub od przodu. Zawodnik chwycony od tyłu może pomyśleć, że atakuje go przeciwnik, i zareagować odpowiednio do tej sytuacji. Istnieje również ryzyko, że chwytając zawodnika za ramiona od tyłu, narazisz go na ciosy przeciwnika w sytuacji, gdy jest on bezbronny.

• Poczekaj, aż intensywność walki spadnie lub jeden z zawodników uzyska przewagę. Wkraczanie do akcji, gdy w powietrzu wciąż latają kije lub pięści, grozi kontuzją – zarówno tobie, jak i twojemu partnerowi. Z czasem zawodnicy się zmęczą, co umożliwi ich bezpieczne rozdzielenie przy minimalnym wysiłku. Jednakże, gdy jeden z zawodników uzyska wyraźną przewagę, sędziowie muszą uwzględnić bezpieczeństwo zawodnika znajdującego się w gorszym położeniu i wkroczyć w przebieg starcia, aby zapobiec niepotrzebnej kontuzji. Najczęściej dochodzi do tego, gdy walczący upadają na lód, a jeden z nich znajduje się na górze.

• Należy zawsze uważać na ostrza łyżew, maski ochronne i inne ostre przedmioty. Trzeba zawsze panować nad sobą i uświadamiać zawodnikom wszelkie zagrożenia.

• Należy rozmawiać z zawodnikami, aby wiedzieli, że jesteś na miejscu i że walka dobiegła końca. Stanowczy, lecz uspokajający ton głosu skutecznie wyciszy emocje zawodników i da im do zrozumienia, że sytuacja jest już pod kontrolą.

Interwencja podczas sprzeczki

Interwencja podczas przepychanek. Po zapewnieniu wszelkich środków bezpieczeństwa i przygotowaniu się sędziów do wkroczenia w miejsce zdarzenia, należy postępować zgodnie z poniższymi procedurami, aby skutecznie i bezpiecznie rozdzielić zawodników.

• Komunikuj się z partnerem. Działajcie po przeciwnych stronach zajścia i ustalcie, który sędzia zajmie się którym zawodnikiem. Jeden z sędziów powinien zakomunikować to słowami np. „Biorę niebieskiego", wskazując, że odpowiada za zawodnika w niebieskiej koszulce.

• Obaj sędziowie powinni wkroczyć w miejsce zdarzenia jednocześnie, umieszczając jedno ramię nad ramionami zawodnika, a drugie pod nimi. Należy następnie mocno zacisnąć ramiona. Działanie to ograniczy ruchomość zawodnika, którego rozdzielasz.

• Wsuń się między zawodników, ustawiając się przodem do „swojego” gracza (sędziowie stoją do siebie plecami). Pozwala to sędziom faktycznie znaleźć się pomiędzy zawodnikami.

• Gdy już znajdziesz się między rozdzielonymi graczami, puść zawodnika, ale nadal pozostawaj między nim a przeciwnikiem. Bądź zawsze gotów powstrzymać go przed próbą ataku na rywala. Można to łatwo zrobić, chwytając go za koszulkę na wysokości klatki piersiowej lub za szelki. Gdy emocje opadną, sędzia powinien puścić zawodnika, aby niepotrzebnie go nie irytować.

• Eskortuj zawodnika aż do ławki kar, stale utrzymując się między nim a przeciwnikiem. Po dotarciu na miejsce zamknij za nim drzwiczki. Obowiązują wówczas przepisy regulujące zasady opuszczania ławki kar przez zawodnika.

• Gdy zawodnicy biorący udział w incydencie zostają usunięci z gry, należy zapobiegać kolejnym starciom poza lodowiskiem, wyprowadzając ich z tafli oddzielnie. W razie potrzeby należy dopilnować, aby zawodnik wszedł do szatni.

Procedury te mają na celu ochronę zarówno Ciebie, jak i zawodników przed ewentualnymi obrażeniami podczas incydentu. Ścisłe przestrzeganie ustalonych zasad pozwoli Ci jak najlepiej wywiązać się z roli osoby dbającej o bezpieczeństwo.

19. RZUTY KARNE - procedura

Jednym z najbardziej ekscytujących dla widzów momentów meczu hokejowego – a dla zawodników z pewnością chwilą pełną napięcia – jest sytuacja, w której sędzia dyktuje rzut karny. Bezpośrednie starcie bramkarza z jednym przeciwnikiem może okazać się dramatycznym momentem, który przesądzi o wyniku spotkania.

W takich sytuacjach uwaga skupia się, również na sędziach. Do popełnionego przewinienia oraz reakcji arbitrów wszyscy uczestnicy meczu podejdą z dużą uwagą i krytycyzmem. Co więcej, sposób, w jaki sędziowie przeprowadzą procedurę rzutu karnego, może rozwiać wszelkie wątpliwości dotyczące podjętej przez nich decyzji i wzmocnić ich wiarygodność.

Kryteria: Faul od tyłu

Najczęstszą przyczyną przyznania rzutu karnego jest faulowanie zawodnika z tyłu w sytuacji sam na sam z bramkarzem. Jest to jedna z zasad najczęściej błędnie rozumianych przez zawodników, trenerów, widzów i sędziów. Ilekroć zawodnik traci szansę w sytuacji sam na sam lub zostaje pozbawiony krążka, koledzy z drużyny i widzowie często natychmiast domagają się od sędziego przyznania rzutu karnego.

Omówmy cztery istotne kryteria konieczne do przyznania rzutu karnego:

1. Wykroczenie musi mieć miejsce w strefie neutralnej lub w strefie ataku (np. krążek musi znajdować się poza linią niebieską drużyny broniącej),

2. Wykroczenie musi być popełnione z tyłu (z wyjątkiem faulu popełnionego przez bramkarza w sytuacji „nagłego kontrataku”),

3. Gracz będący w ,,posiadaniu i kontroli’’ krążka (lub w ocenie sędziego głównego mający realną szansę na wejście w ,,posiadanie i kontrolę’’ krążka) został pozbawiony szansy na zdobycie gola. Fakt oddania strzału przez gracza nie powoduje automatycznego anulowania przyznania ,,rzutu karnego’’. Jeżeli faul został popełniony z tyłu i gracz został pozbawiony ,,realnej szansy zdobycia gola’’, ,,rzut karny ‘’zostanie nałożony,

4. Pomiędzy graczem będącym w ,,posiadaniu i kontroli’’ krążka (lub według uznania sędziego mającego szansę na wejście w posiadanie i kontrolę krążka a bramkarzem nie może znajdować się żaden inny przeciwnik.

Można zauważyć, że kryteria te występują w określonej kolejności, gdy kształtuje się sytuacja mogąca skutkować podyktowaniem rzutu karnego. Dobry sędzia przewiduje taką ewentualność, weryfikując każde z tych kryteriów w trakcie trwania akcji sam na sam. Dzięki temu, gdy akcja dobiegnie końca, a sędzia będzie już miał odpowiedzi na wszystkie istotne pytania, może podjąć szybką i zdecydowaną decyzję. Takie podejście pozwala uniknąć konieczności ponownego analizowania poszczególnych kryteriów już po zakończeniu gry, co powodowałoby krótką zwłokę i sprawiałoby wrażenie niepewności.

Procedura nakładania rzutu karnego

Procedura nakładania rzutu karnego jest bardzo zbliżona do standardowej procedury nakładania kar. Istnieje jednak kilka dodatkowych, istotnych kroków w sytuacjach, gdy orzekany jest rzut karny. Przeanalizujmy zatem całą procedurę.

• W momencie popełnienia przewinienia sędzia prowadzący (w systemie trójkowym – sędzia główny) sygnalizuje odłożoną karę.

• Gdy drużyna faulująca przejmie krążek, sędzia przerywa grę gwizdkiem, zatrzymuje się całkowicie i sygnalizuje rzut karny.

• Następnie sędzia udaje się (zgodnie ze standardową procedurą) do sekretariatu i zgłasza rodzaj przewinienia oraz dane zawodnika, który się go dopuścił.

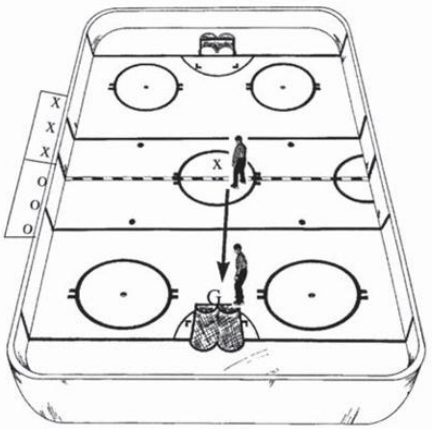
Procedura wykonywania rzutu karnego

Po ogłoszeniu decyzji o przyznaniu rzutu karnego sędziowie muszą postępować zgodnie z określoną procedurą, aby zapewnić jego sprawiedliwy i zgodny z przepisami przebieg. W systemie dwójkowym za nadzorowanie próby wykonania rzutu karnego odpowiada sędzia, który podjął decyzję o jego przyznaniu, natomiast w systemie trójkowym odpowiedzialność tę ponosi Sędzia Główny. Należy przestrzegać następującej procedury:

• Sędzia liniowy (L1) umieszcza krążek środkowym punkcie wznowienia gry i będzie stał nad krążkiem, dopóki wszyscy uczestnicy rzutu nie będą gotowi, i wszyscy sędziowie nie zajmą swoich pozycji.

• Wszyscy zawodnicy niebiorący udziału w rzucie karnym otrzymują polecenie opuszczenia tafli i udania się na swoje ławki graczy

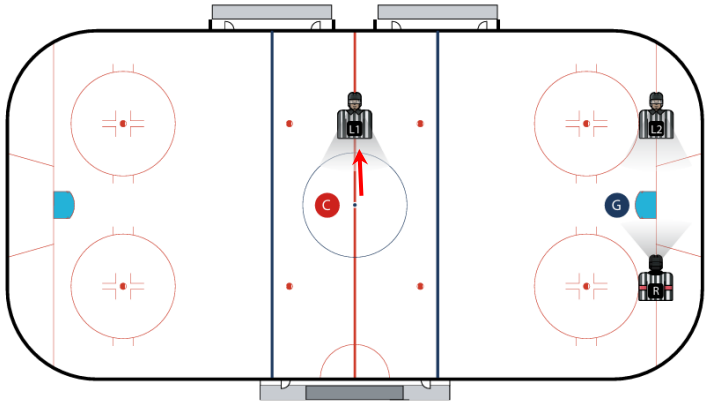
• Sędzia główny instruuje bramkarza i strzelającego o zasadach dotyczących strzelania i obrony rzutu karnego

• Sędzia główny zajmuje właściwą pozycję na linii bramkowej, po tej samej stronie, co ławka sędziów funkcyjnych

• Sędzia liniowy (L2) zajmie pozycję po przeciwnej stronie bramki jak sędzia główny, aby wspierać sędziego głównego podczas wykonywania rzutu karnego

• Gdy rzut karny będzie gotowy do rozpoczęcia, sędzia L1 wycofa się z punktu środkowego pomiędzy ławki w strefie neutralnej a sędzia główny daje sygnał gwizdkiem do rozpoczęcia rzutu karnego.

• W przypadku zdobycia bramki należy ją zasygnalizować i zgłosić ten fakt sekretarzowi (sędzia główny)

• Jeśli bramka nie zostanie zdobyta należy to zasygnalizować (wash-out), należy przerwać grę gwizdkiem i wznowić na jednym z punktów wznowień znajdującym się w strefie końcowej.

Ustawienie: System dwóch sędziów

Ustawienie sędziów podczas wykonywania rzutu karnego jest istotne dla właściwej obserwacji zachowania wszystkich uczestników gry. Należy obserwować nie tylko sam moment oddania strzału, ale także działania zawodników niebiorących bezpośredniego udziału w akcji.

Sędzia, który nie nakładał rzutu karnego, zajmuje pozycję na środku lodowiska, zwrócony w stronę ławek zawodników. Do jego obowiązków należy obserwacja wszystkich zawodników nieuczestniczących w akcji, aby upewnić się, że nie dochodzi do przewinień ani sytuacji mogących przerodzić się w konflikt. Następnie podąża on za wykonującym rzut karny zawodnikiem (ok 4-6m).

Sędzia, który zarządził rzut karny, zajmuje pozycję na linii bramkowej, po tej samej stronie, co ławka sędziów funkcyjnych.

Takie ustawienie zapewnia najlepszy możliwy kąt widzenia akcji, kontroluje pozycję zawodników, a jednocześnie minimalizuje ryzyko wejścia w drogę zawodnikom lub przypadkowego trafienia krążkiem.

20. SĘDZIOWIE FUNKCYJNI i ich zadania

Sędziowie poza lodowiskiem są traktowani jako wsparcie zespołu sędziowskiego na lodowisku. Aby mecz przebiegał sprawnie, niezbędna jest dobra grupa sędziów funkcyjnych, która wspiera zespół sędziowski na lodzie. Zgodnie z naszą rolą jako nauczycieli, sędziowie na lodzie muszą skutecznie współpracować z sędziami funkcyjnymi, którzy mogą być też wolontariuszami posiadającymi nierozbudowaną wiedzę na temat przepisów. W niniejszym rozdziale wyjaśniono obowiązki sędziów funkcyjnych, aby lepiej przygotować Was, jako sędziów, do lepszego zrozumienia ich roli oraz udzielania im wsparcia w razie potrzeby.

Sędziowie funkcyjni

W przypadku niższych poziomów hokeja minimalna liczba sędziów funkcyjnych jest określana odrębnymi regulacjami. Czasami sędziami funkcyjnymi są też rodzice-wolontariusze, którzy mają bardzo niewielką wiedzę na temat przepisów lub swoich obowiązków. Cierpliwość, zrozumienie i świadomość to cechy, które sędzia na lodzie powinien posiadać podczas współpracy z niedoświadczonymi sędziami funkcyjnymi. Poświęcenie kilku dodatkowych minut na rozmową o ich obowiązkach i udzielenie odpowiedzi na pytania przyniesie korzyści wszystkim osobom zaangażowanym w mecz i pomoże w bardziej sprawnym przebiegu spotkań.

Poniżej znajduje się lista sędziów poza lodowiskiem niezbędnych podczas meczów na niższych poziomach oraz ich obowiązki:

• **Sędzia czasu** – Odpowiada za obsługę zegara i stopera jeśli potrzeba.

• **Sekretarz** – Zapisuje wszystkie bramki, asysty, obrony, linie graczy i

kary w oficjalnym protokole meczowym (wg ustaleń). Pozyskuje też składy obu drużyn przed meczem. Może również pełnić funkcję spikera podczas meczu. Dba o to, by protokół został prawidłowo wypełniony, podpisany i rozdany po zakończeniu meczu.

• **Sędziowie kar** – Otwierają drzwi ławki kar dla zawodników ukaranych karą. Kontrolują monitorowanie czasu kar. Mogą również pomagać sekretarzowi w liczeniu obronionych strzałów oraz podawaniu linii graczy.

Zasady postępowania dla sędziów funkcyjnych

CO NALEŻY ROBIĆ

• Zachowywać bezstronność przez cały czas

• Pomagać sędziom na lodzie w prowadzeniu meczu, gdy zostaną o to poproszeni

• Zgłaszać sędziemu głównemu wszelkie przewinienia, które mają miejsce w trakcie, gdy zawodnik odbywa karę

• Zadawać pytania sędziemu głównemu w razie wątpliwości co do rodzaju nałożonej kary i upływu czasu kary

• Śledzić przebieg meczu

• Okazywać szacunek wszystkim uczestnikom meczu

• Przedstawiać swoją wersję przebiegu akcji, gdy poprosi o to sędzia główny

NIE NALEŻY

• Kwestionować decyzji dowolnego sędziego na lodzie

• Używać wulgarnego lub obraźliwego języka

• Korygować lub dopisywać bramki lub asysty zawodnikom bez zgody sędziego głównego

• Otwarcie kibicować którejkolwiek z drużyn

• Prowokować lub podburzać zawodników lub kibiców

Niewłaściwe zachowanie sędziego funkcyjnego

Niestety, mogą zdarzyć się sytuacje, w których sędzia funkcyjny zachowuje się niewłaściwie. Jako sędzia na tafli masz uprawnienia do tego, by w dowolnym momencie doprowadzić do zastąpienia sędziego funkcyjnego, który nie wywiązuje się należycie ze swoich obowiązków. Gdy sędzia poza lodowiskiem zachowuje się niewłaściwie lub nie wywiązuje się ze swoich obowiązków, sędzia na lodzie powinien najpierw przypomnieć mu o jego obowiązkach i poinformować, że takie zachowanie nie będzie tolerowane. Jeśli funkcyjny nadal będzie wykazywał niedopuszczalne zachowanie, należy go usunąć z wspierania meczu.

21. KOMUNIKACJA Z ZAWODNIKAMI, TRENERAMI I SĘDZIAMI FUNKCYJNYMI,

Znaczna część niniejszego podręcznika skupiała się na technikach komunikacji niewerbalnej sędziego, takich jak sygnalizacja i mowa ciała. Chociaż większość komunikacji sędziego z zawodnikami, trenerami i widzami odbywa się w sposób niewerbalny, zdarzają się sytuacje, w których skuteczna komunikacja werbalna jest niezbędna w trakcie meczu. Może to mieć miejsce zarówno podczas gry, jak i w przerwach i będzie dla sędziego skutecznym sposobem na zbudowanie wiarygodności.

Dlaczego warto stosować komunikację werbalną?

Odpowiedź na to pytanie jest dość prosta. Komunikacja werbalna jest najskuteczniejszym sposobem przekazywania informacji. Sędzia, który udziela zwięzłego, precyzyjnego i dokładnego wyjaśnienia, zminimalizuje niejasności i zyska wiarygodność, pokazując uczestnikom, że wie, co się dzieje. Komunikacja werbalna sprzyja również duchowi współpracy i jest zgodna z rolą sędziego jako nauczyciela.

Sposób, w jaki sędzia komunikuje się werbalnie, będzie odzwierciedleniem jego postawy. Sędzia, który odmawia wyjaśnienia interpretacji przepisu kapitanowi drużyny, wydaje się autorytarny i niechętny do współpracy z uczestnikami.

Z drugiej strony sędzia, który jest gotów udzielić krótkiej i trafnej interpretacji, jest postrzegany jako osoba gotowa okazywać uczestnikom taki sam szacunek, jakiego oczekuje się od nich. Sędzia, który komunikuje się, jest szczery i otwarty na pełnienie swojej roli nauczyciela zasad gry. Staje się to skutecznym sposobem na zdobycie szacunku i poprawę ogólnej akceptacji sędziego.

Kiedy stosować komunikację werbalną

Komunikacja werbalna może być skutecznym narzędziem zarówno podczas toczącej się gry, jak i w przerwach w grze. Oto kilka przykładów sytuacji, w których komunikacja werbalna ze strony sędziego może być konieczna:

• **Podczas nakładania kary** – zgodnie z procedurą nakładania kar sędzia powinien werbalnie podać kolor drużyny, numer zawodnika oraz rodzaj przewinienia w momencie nakładania kary. Informuje to zawodników o tym, kto popełnił przewinienie, a jednocześnie wyjaśnia przyczynę przerwy w grze.

• **Sytuacje przy niebieskiej linii lub wybicie krążka poza lodowisko** – Komunikacja werbalna w takich przypadkach poinformuje twojego partnera (partnerów) oraz zawodników o prawidłowej decyzji, a jednocześnie potwierdzi, że widziałeś daną sytuację i jesteś pewny swojej decyzji.

• **Gdy trzeba wyjaśnić przepis lub decyzję** – Często zdarza się, że podejmowana jest decyzja lub ma miejsce sytuacja, w której zawodnicy lub trenerzy po prostu nie rozumieją, co się stało. Udzielenie im krótkiego wyjaśnienia dotyczącego twojej interpretacji lub doprecyzowanie przepisu pomoże im lepiej zrozumieć sytuację, a tobie da okazję do pokazania, że wiesz, co robisz.

• **Wyjaśnienie sytuacji z wieloma karami oraz terminów wygaśnięcia kar** – Uczestnicy często mają trudności z zrozumieniem sytuacji, w których nakładanych jest wiele kar, lub nie wiedzą, kiedy dokładnie wygasają kary po zdobyciu bramki. Krótkie wyjaśnienie dotyczące sytuacji karowej (zwłaszcza w przypadku kar równoczesnych) w znacznym stopniu pomoże wyeliminować niejasności i wzmocni wiarygodność zespołu sędziowskiego. Wyjaśnienie może być również konieczne w stosunku do sędziów funkcyjnych, aby uniknąć błędów.

Przykłady komunikacji podczas gry mogą obejmować: „Graj krążkiem” lub „Ruch”, gdy gra zatrzymuje się wzdłuż bandy; „Kije nisko” do graczy, którzy przepychają się o pozycję przed bramką; oraz „Puść” do gracza, który na chwilę chwyta innego gracza lub przytrzymuje go przy bandzie. Stosowanie tego rodzaju komunikacji werbalnej może zapobiec niepotrzebnemu zatrzymaniu gry lub konieczności nałożenia kary.

Częstym błędem jest nadmierne używanie słów w takich sytuacjach. Postępowanie w ten sposób w każdym przypadku sprawia wrażenie, że sędzia udziela wskazówek zawodnikom lub nie chce nałożyć kary. Po wydaniu ustnego ostrzeżenia sędzia musi być gotowy do zatrzymania gry i nałożenia odpowiedniej kary, jeśli dane zachowanie będzie się powtarzać.

Rozmowa z trenerami vs rozmowa z kapitanami

Oficjalne przepisy gry jasno stanowią, że kapitan drużyny (lub jego asystenci) jest jedynym uczestnikiem uprawnionym do rozmowy z sędziami. Jednak zdrowy rozsądek podpowiada nam, że w duchu współpracy mogą zdarzyć się sytuacje, w których sędzia powinien skomunikować się z trenerem lub innymi zawodnikami.

Poniższe zestawienie przedstawia niektóre sytuacje, w których najlepiej będzie porozumieć się z kapitanem lub z trenerem.

Należy porozmawiać z trenerem, gdy:

• W grze biorą udział młodsi zawodnicy

• Występuje skomplikowana sytuacja, którą kapitanowi będzie trudno przekazać trenerowi

• Trener jest spokojny i ma uzasadnione pytanie

• Kapitan zachowuje się nieodpowiednio lub nie jest rozsądny

Należy porozmawiać z kapitanem, gdy:

• W grze biorą udział starsi zawodnicy

• Występuje prosta sytuacja, którą kapitan możne łatwo przekazać trenerowi

• Trener zachowuje się nieodpowiednio lub nie jest rozsądny

Wskazówki dotyczące komunikacji

Skuteczna komunikacja wymaga szerokiego zakresu umiejętności. Sędziowie, którzy są skutecznymi komunikatorami, zazwyczaj odnoszą większe sukcesy. Przestrzeganie poniższych wskazówek pomoże każdemu sędziemu stać się bardziej skutecznie używać komunikacji.

• Podczas rozmowy w cztery oczy mów łagodnym tonem i bądź szczery. Nie ma powodu, dla którego inni uczestnicy mieliby słyszeć waszą rozmowę. Ponadto łagodny ton głosu będzie działał uspokajająco na zawodnika lub trenera.

• Jeśli popełnisz błąd, przyznaj się do niego. Proste „Przepraszam, trenerze, popełniłem błąd" pokaże trenerowi, że jesteś szczery i że ty też popełniasz błędy. Jeśli jednak zauważysz, że regularnie przyznajesz się do popełniania błędów, warto przyjrzeć się bliżej swoim umiejętnościom sędziowskim. Sędziowie, którzy nieustannie przepraszają, tracą wiarygodność i narażają się na trudne sytuacje.

• Staraj się odpowiadać na uzasadnione pytania zwięźle i dokładnie. Drużyna lub zawodnik, którzy nie rozumieją przepisu lub jego interpretacji, będą tylko sfrustrowani, gdy sędzia odmówi odpowiedzi na uzasadnione pytanie.

• Unikaj dyskusji na temat własnej oceny sytuacji. Ogranicz swoją komunikację do kwestii dotyczących przepisów lub ich interpretacji. Twoja ocena sytuacji nie podlega kwestionowaniu, a sędziowie, którzy omawiają swoje decyzje, zazwyczaj znajdują się w trudnych sytuacjach.

• Unikaj podważania autorytetu innych sędziów. Pamiętaj, że tworzycie zespół sędziowski. Krytykowanie kolegów z zespołu tylko podważy wiarygodność całego zespołu. Pamiętaj, że istnieje duże prawdopodobieństwo, iż ponownie zostaniecie przydzieleni do sędziowania razem.

• Wyrażając się, bądź jak najbardziej konkretny. Im bardziej będziesz konkretny, tym łatwiej sytuacja zostanie zrozumiana. Konkretność zminimalizuje również ryzyko błędnej interpretacji twoich wypowiedzi.

• Unikaj grożenia zawodnikom i trenerom. Kiedy grozisz nałożeniem kary lub informujesz zawodników i trenerów przed meczem, że będziesz odgwizdywać każde wykroczenie, stawiasz się w trudnej sytuacji, w której za każdym razem musisz być gotowy do poparcia swojej strategii. Na przykład, poinformowanie zawodników przed meczem, że będziesz odgwizdywać każde przewinienie związane z wysokim kijem, może być skuteczne do momentu, gdy dojdzie do sytuacji, którą oni uznają za wysoki kij, a ty jej nie zauważyłeś lub zdecydowałeś się jej nie odgwizdać. W takim przypadku stracisz wiarygodność. Zamiast tego przypomnij zawodnikom, aby trzymali kije nisko, abyśmy mogli rozegrać czysty mecz. Takie podejście przekazuje ten sam komunikat, nie stawiając sędziego w trudnej sytuacji.

• Unikaj „syndromu wyższości", w którym to ty zawsze masz rację, a oni nie mają prawa kwestionować twoich decyzji. To tylko sfrustruje zawodników i utrudni ci pracę.

• Nigdy nie używaj wulgarnego lub nieprzyzwoitego języka. Nakładamy kary na zawodników za używanie wulgarnego języka i z pewnością powinniśmy przestrzegać tych samych standardów

22. OBOWIĄZKI I ZADANIA SĘDZIEGO PO MECZU

Jednym z najczęstszych błędów popełnianych przez sędziów jest przekonanie, że ich praca kończy się wraz z ostatnim gwizdkiem kończy się mecz. Pozostaje jeszcze kilka obowiązków, którymi należy się zająć, a każdy z nich jest równie ważny jak sędziowanie samego meczu. Pamiętacie, jak omawialiśmy znaczenie wypełnienia obowiązków przedmeczowych? Chociaż po zakończeniu meczu może nie być aż tak wiele do zrobienia, sposób, w jaki sędziowie wypełniają swoje obowiązki pomeczowe, pozostawi trwałe wrażenie na każdym z uczestników.

Obowiązki związane z uściskiem dłoni

Mimo że zabrzmiała syrena kończąca mecz, sędziowie muszą nadal poświęcić swoją uwagę zawodnikom. Mecz, który kończy się sprzeczką po zakończeniu, pozostawi niesmak u wszystkich, zwłaszcza że kłótni tej można było uniknąć dzięki skutecznej pracy sędziów. Świadomość całej sytuacji nadal jest kluczem do zarządzania całą sytuacją po zakończeniu meczu.

Gdy zabrzmi sygnał końcowy, sędziowie powinni natychmiast wjechać w takie miejsce tafli, aby stanąć pomiędzy zawodnikami drużyn przeciwnych. Drużyny zazwyczaj rozdzielają się w tym momencie, a następnie ustawiają się w szeregu w celu uściśnięcia dłoni. Po każdej stronie szeregu zawodników do uściśnięcia dłoni powinien znajdować się jeden sędzia, a sędziowie powinni ustawić się „na skos", tak aby po jednym sędzim znajdował się na każdym końcu szeregu. Należy pilnować całej linii, ponieważ wystarczy, że jeden zawodnik coś powie lub dopuści się niepotrzebnego kontaktu z przeciwnikiem, aby doszło do eskalacji sytuacji.

Należy zwracać uwagę na potencjalne obszary problemowe. Na przykład dwóch zawodników, którzy przez cały mecz byli ze sobą w konflikcie, należy uważnie obserwować, gdy spotykają się w linii uścisku dłoni. Innym potencjalnym źródłem problemów jest zawodnik, który popełnił brutalne przewinienie i spowodował kontuzję przeciwnika. Koledzy z drużyny kontuzjowanego zawodnika mogą potraktować uścisk dłoni jako dobrą okazję do rewanżu. Dyskretna i bliska obecność sędziów w tym momencie wystarczy, aby zapobiec potencjalnym sprzeczkom. Należy również pamiętać, że zawodnik może zostać ukarany po meczu i należy to zrobić, gdy jest to uzasadnione.

Eskortowanie drużyn z opuszczających taflę

Po zakończeniu uścisków dłoni obie drużyny będą spieszyć się z opuszczeniem lodowiska. Gdy obie drużyny korzystają ze wspólnego wyjścia, jedna z nich musi zostać zatrzymana do czasu, aż drużyna przeciwna całkowicie opuści lodowisko. Drużyna, której ławka znajduje się dalej od wyjścia,, zostanie zatrzymana przez sędziów. Jeden z sędziów musi ustawić się przed zatrzymywaną drużyną, sygnalizując i informując, aby poczekała. Ma to na celu zapobieżenie kumulacji graczy przy drzwiach wyjściowych, gdzie łatwo może dojść do konfliktu, i należy to stosować za każdym razem, gdy drużyny opuszczają lodowisko podczas przerwy.

Należy monitorować wszystkich graczy opuszczających lodowisko aż do momentu, gdy wejdą do szatni. Ta dyskretna obecność i czujność pomogą zapobiec sytuacjom poza lodowiskiem i umożliwią sędziom zidentyfikowanie graczy, którzy prowokują przeciwników lub widzów. Podczas gdy gracze opuszczają lodowisko, należy ograniczyć rozmowy z graczami i trenerami do pytań dotyczących przepisów lub innych istotnych tematów. Unikajcie dyskusji na temat decyzji sędziowskich swoich lub swojego partnera. Przez cały czas zachowujcie profesjonalny i uprzejmy wygląd oraz gratulujcie zawodnikom dobrego meczu, gdy zatrzymują się, aby wyrazić szacunek poprzez uścisk dłoni za dobrze wykonaną pracę.

Schodzenie z tafli

Schodząc z lodowiska, pamiętaj o zachowaniu profesjonalnego wyglądu i postawy. Nie zdejmuj kasku i nie rozpinaj bluzy, dopóki nie wejdziesz do szatni. Szybko udaj się do szatni i unikaj rozmów z widzami. Kuszące może być również skierowanie uwagi do widza, który przez cały mecz cię dręczył. Powstrzymanie się od tego pozwoli zachować Twój wizerunek i nie da widzowi satysfakcji, że jego uwagi miały na ciebie wpływ. Zachowanie profesjonalnej postawy aż do momentu, gdy znajdziesz się za zamkniętymi drzwiami, sprawi,

że sędziowie będą postrzegani jako osoby panujące nad sytuacją i dumne ze swojej pracy

Szatnia sędziów

Szatnia sędziów po meczu to miejsce, w którym sędzia może wreszcie się zrelaksować i odprężyć. Czas spędzony tutaj na przebieraniu się powinieneś również wykorzystać na omówienie meczu ze swoim partnerem (partnerami). Omówcie wszelkie nietypowe sytuacje i przeanalizujcie te obszary, w których waszym zdaniem pracowaliście dobrze ale także mogliście wykazać się lepiej. Pamiętajcie również, aby pochwalić swoich partnerów za te elementy, w których wykonali swoją pracę dobrze. Podobnie jak przed meczem, pamiętajcie o poszanowaniu prywatności swoich partnerów, nie zbytecznych gości do szatni. Po przebraniu się będziecie mieli mnóstwo czasu, aby nadrobić zaległości towarzyskie lub omówić mecz ze swoim gościem.

Przed opuszczeniem pomieszczenia ogarnijcie szatnię, aby następna ekipa sędziowska mogła cieszyć się podobną czystością, z jakiej korzystaliście przed swoim meczem. Dbanie o czystość szatni sędziowskiej zostanie również docenione przez personel hali, który okaże wam taki sam szacunek podczas waszej następnej wizyty na obiekcie. Na koniec, jeśli bezpośrednio po waszym meczu zaplanowano kolejny mecz, upewnijcie się, że następna ekipa sędziowska jest obecna, aby poprowadzić mecz. Jeśli tak nie jest, wasza gotowość do pozostania na miejscu i zastąpienia brakujących sędziów zostanie bardzo doceniona i może zapobiec krępującej sytuacji dla grupy sędziów.

Podpisywanie protokołu meczowego

Choć może się to wydawać proste, sędziowie często mają trudności z przestrzeganiem właściwej procedury podpisywania protokołu meczowego. Należy pamiętać, że protokół meczowy stanowi oficjalny dokument właśnie zakończonego meczu. Tabela ligowa, statystyki oraz ewentualne zawieszenia są odnotowywane w protokole meczowym i muszą być na tyle czytelne, aby można je było zinterpretować w późniejszym terminie. Twój podpis potwierdza, że wszystkie informacje są prawidłowe, a mecz został rozegrany przed uprawnionymi sędziami. Poniższe wytyczne opisują właściwą procedurę prowadzenia protokołu meczowego.

• Sprawdź poprawność i kompletność danych. Upewnij się, że wszelkie nietypowe kary lub sytuacje zostały prawidłowo odnotowane.

• Odnotuj wszelkie szczególne okoliczności w polu na uwagi. Obejmują one kary za niesportowe zachowanie, kary większe lub inne nietypowe zdarzenia powodujące opóźnienie (np. rozbite szyby, uszkodzona tablica, itp.)

• Sprawdź wypełnione statystyki dotyczące ilości goli ogółem i w poszczególnych tercjach oraz ewentualnie prawidłowości ilości obron poszczególnych bramkarzy.

• Sprawdź czy jest podpis i pieczątka kwalifikowanej osoby ze sztabu medycznego. Podpisz się czytelnie. Wymagany jest także podpis sekretarza oraz przedstawicieli każdej z drużyn. Twój podpis potwierdza poprawność protokołu meczowego i może zaistnieć potrzeba skontaktowania się z Tobą w razie jakichkolwiek pytań ze strony WGiD.

23. ROLA TRENERA SĘDZIÓW

Jako sędzia będziesz miał do dyspozycji wiele różnych sposobów na zdobywanie wiedzy. Uczestnictwo w kursach, czytanie Przepisów i interpretacji, obserwowanie meczów oraz praktyczna praca na tafli będą dla Ciebie cennymi doświadczeniami, z których będziesz mógł czerpać. Najważniejszym źródłem wiedzy dla sędziego może być trener sędziowski. W przypadku nowego lub młodszego sędziego rolę trenera sędziowskiego mogą w rzeczywistości pełnić różne osoby. W tej części przyjrzymy się różnym trenerom sędziów oraz temu, czego nowi sędziowie powinni od nich oczekiwać.

OBSADOWY

Osoba odpowiedzialna za przydzielanie meczów to pierwsza osoba, z którą sędzia powinien się zapoznać. W Okręgach przydzielanie meczów odbywa się poprzez obsadowego lub grupę obsadowych i powinno zapewnić sprawiedliwe traktowanie wszystkich sędziów.

Poniższe wytyczne określają, czego należy oczekiwać od każdej osoby odpowiedzialnej za przydzielanie meczów.

• Osoba odpowiedzialna za przydzielanie meczów musi być gotowa do angażowania wszystkich.

• Osoba odpowiedzialna za przydzielanie sędziów powinna dołożyć szczególnych starań, aby zaangażować nowych sędziów, przydzielając im mentorów lub doświadczonych sędziów. Może to zająć nieco więcej czasu, ale korzyści krótko- i długoterminowe są ogromne.

• Osoba odpowiedzialna za przydzielanie sędziów musi być sprawiedliwa przy przydzielaniu sędziów. Nikt nie powinien czerpać korzyści z faktu, że sędzia obsługuje kilka meczów dziennie, podczas gdy dostępni są inni wykwalifikowani sędziowie.

• Osoba odpowiedzialna za przydzielanie sędziów musi przydzielać sędziów wyłącznie do meczów odpowiadających ich poziomowi umiejętności. Sędzia, który nie posiada wystarczających umiejętności do sędziowania na danym poziomie, nie powinien być przydzielany do meczów na tym poziomie. Takie postępowanie wpływa na możliwości rozwoju sędziego, a także na atmosferę meczu.

• Osoba odpowiedzialna za przydzielanie sędziów musi umożliwiać rozwój umiejętności sędziów.

DOŚWIADCZENI SĘDZIOWIE

Kolejnym źródłem informacji dla nowego sędziego będą doświadczeni sędziowie z okolicy. Twoje pierwsze mecze powinieneś spędzić, pracując z tymi doświadczonymi sędziami, którzy będą w doskonałej pozycji, aby udzielić konstruktywnej informacji zwrotnej. Nauczyli się już bardzo wiele na własnych błędach i najczęściej będą chętni do odpowiedzi na twoje pytania oraz pomocy w stawaniu się lepszym sędzią. Oto kilka rzeczy, których powinieneś oczekiwać od doświadczonych sędziów. Doświadczeni sędziowie powinni:

• Zapewniać wsparcie i informacje, które pomogą ci w pełnieniu obowiązków sędziowskich.

• Być gotowi do współpracy z mniej doświadczonymi sędziami.

• Służyć pomocą w zakresie skompletowania sprzętu i innych materiałów sędziowskich.

• Być dostępni, aby pomóc Ci w przygotowaniu się do egzaminu i odpowiadać na pytania dotyczące przepisów i interpretacji w trakcie sezonu.

• Pomagać w kontaktach z osobą odpowiedzialną za przydzielanie meczów, aby zapewnić Ci odpowiedni poziom meczów do sędziowania.

• Dokładać szczególnych starań, aby zapewnić pozytywne

doświadczenia związane z sędziowaniem.

• Uczyć wyłącznie procedur i technik sędziowania wymaganych przez WS PZHL

• Stosować odpowiednie podejście podczas pracy z młodszymi sędziami.

• Być szczerym podczas omawiania wyników i przekazywać wskazówki pozwalające na doskonalenie Twoich umiejętności.

• Wykorzystywać innych sędziów i ich pracę jako pozytywne przykłady

TRENERZY SĘDZIÓW

Ostatnim elementem układanki szkoleniowej dla nowych sędziów są Trenerzy Sędziów WS PZHL. Osoby te są szkolone przez WS w celu przekazywania informacji zwrotnych dotyczących wyników wszystkim sędziom. W idealnym przypadku każdy sędzia powinien być oceniony co najmniej raz w sezonie przez jedną z przeszkolonych osób. Poniżej wymieniono kilka kluczowych kwestii dotyczących oceniających, które powinny stanowić podstawową wiedzę dla wszystkich sędziów. Trenerzy:

• Są obiektywni i uczciwi w swoich ocenach.

• Zapewniają dalsze wsparcie szkoleniowe, które utrwala treści przedstawione podczas kursów oraz zawarte w materiałach sędziowskich.

• Angażują się w poprawę jakości i spójności sędziowania.

• Są skoncentrowani na udzielaniu pozytywnych informacji zwrotnych oraz w zakresie udzielania wskazówek dotyczących pokonywania słabych punktów.

• Powinni zachęcać do ciągłego rozwoju i doskonalenia się.

• Posiadają dogłębną znajomość Przepisów i interpretacji.

• Są nastawieni na budowanie i wspieranie pozytywnych relacji.

• Powinni być dobrymi słuchaczami i wykazywać zrozumienie dla potrzeb sędziego.

• Powinni promować entuzjazm w dążeniu do doskonalenia

umiejętności sędziowskich.

• Powinni pomagać sędziom w wyznaczaniu nowym sędziom celów na kolejne mecze.

24. PODSUMOWANIE

Bycie sędzią hokejowym to doskonały sposób na pozostanie aktywnym uczestnikiem wydarzeń w ukochanej dyscyplinie sportu. Pozwala łączyć pasję z zarabianiem dodatkowych pieniędzy (czasami mniejszych, czasami większych), uczy podejmowania szybkich decyzji pod presją i daje szansę na budowanie oraz utrzymywanie długotrwałych relacji w środowisku hokejowym. To także znakomity sposób, aby zmobilizować się do regularnego dbania o kondycję fizyczną.

To także możliwość rozwijania się i stopniowego awansu na kolejne poziomy sędziowania, zarówno na poziomie krajowym jak i międzynarodowym (IIHF). A to otwiera już drogę do uczestnictwa w najważniejszych turniejach rangi mistrzostw świata.

Większość z nas, aktualnych i byłych sędziów, stawiał swój pierwszy krok na taflach jako sędzia. Nie zawsze było łatwo, były wzloty, ale i upadki, ale wszyscy odpowiedzą, że warto było spróbować.

Gratulujemy pomyślnego przestudiowania

podręcznika „WS PZHL – podstawy sędziowania”

Czas na kolejny krok!